Nr 132.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.; given Stockholms slott den 19 februari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockolms slott den 19 februari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Forslund anför:

Till Kungl. Maj:ts prövning föreligga åtskilliga av styrelserna för kommunikationsverken eller från personalhåll gjorda framställningar, som huvudsakligen avse ändring i löneställning eller antal beträffande vissa ordinarie befattningar eller grupper av befattningar vid de skilda verken.

Med anledning härav får jag erinra, att Kungl. Maj:t den 24 april 1936 beslutat tillsättande under finansdepartementet av en kommitté, benämnd 1936 års lönekommitté, med uppdrag att verkställa revision av gällande avlöningsbestämmelser för befattningshavare vid den civila och militära statsförvaltningen. Med hänsyn särskilt härtill har jag i regel icke funnit mig kunna tillstyrka framläggande till innevarande års riksdag av sådana förslag och framställningar, som gå ut på införande i avlöningsreglementets tjänsteförteckning av nya befattningskategorier eller inrättande inom redan befintliga befattningsgrupper av ytterligare ett antal befattningar i syfte endast att bereda förbättrad löneställning för vissa ordinarie befattningshavare eller vidtaga sänkning i lönegrad av vissa ordinarie befattningar, utan hava, då dylika lönespörsmål synas vara av beskaffenhet att eventuellt böra komma under omprövning i samband med den av 1936 års lönekommitté bedrivna utredningen, sådana förslag och framställningar i allmänhet överlämnats till finansdepartementet. I de fall åter, där med inrättandet av ny ordinarie befattning avsetts att bereda ordinarie anställning åt icke-ordinarie personal med motsvarande löneställning eller där behov föreligger att inrätta en helt ny ordinarie befattning, ävensom i några enstaka fall, där alldeles särskilda skäl för en förhöjd lönegradsplacering eller eljest för omedelbar åtgärd förebragts, har jag i huvudsak ansett de framställda yrkandena nu böra komma under bedömande.

Jag övergår nu till de ingivna framställningarna och gör därvid början med dem, som avse

Postverket.

En ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden å generalpoststyrelsens första byrå m. m. Generalpoststyrelsens första byrå är för närvarande organiserad på två avdelningar, personalavdelningen med därtill hörande ombudsmansexpedition, undervisningsanstalt, militärassistentsexpedition och en för hela styrelsen gemensam renskrivningsexpedition samt trafikavdelningen. Byråchefen har till åliggande, förutom huvudansvaret för byrån i dess helhet, att förestå personalavdelningen, varå finnes placerad bland andra en sekreterare i 26:e lönegraden. Trafikavdelningen åter förestås av en byrådirektör (28:e lönegraden), som föredrager eller i förekommande fall själv meddelar beslut i sagda avdelnings ärenden, varjämte å sistnämnda avdelning äro placerade två notarier (21:a lönegraden) ävensom ytterligare personal i lägre lönegrader.

I skrivelse den 18 december 1935 framlade *generalpoststyrelsen* förslag till första byråns uppdelning på två byråer, en personalbyrå och en trafikbyrå. Enligt detta förslag skulle byrådirektörstjänsten utbytas mot en byråchefsbefattning. Enär redan då byrådirektören icke medhunne att handlägga och föredraga samtliga trafikärenden och då han tid efter annan måste företaga tjänsteresor för inspektion m. m., erfordrades en särskild befattningshavare

såsom byråchefens närmaste man och ställföreträdare, för vilket ändamål föreslogs inrättande av en sekreterartjänst i 24:e lönegraden.

I utlåtande häröver den 27 januari 1936 anförde *kommunikationsverkens lönenämnd* bland annat följande:

Enligt generalpoststyrelsens förslag skulle å trafikbyrån beredas frågor om anställnings- och avlöningsvillkor för poststationsföreståndare, lantbrevbärare, lådbrevbärare och postombud samt med dessa jämförlig, tillfälligt anställd personal, var för sig utgörande betydande grupper av i postverkets tjänst anlitad personal. Dessa ärenden stode emellertid nära ett flertal av de å personalavdelningen handlagda ärendena rörande personaluppsättning och avlöningsförhållanden m. m. för de personalgrupper, som tjänstgjorde å de under sistnämnda avdelning lydande postanstalterna. Övergång mellan anstalter av olika slag förekomme ju ock stundom, och även i övrigt syntes förhållandena å över- och underordnade postanstalter delvis löpa parallellt med varandra. Till följd härav skulle en viss dualism i personalärendenas behandling kvarstå även efter den föreslagna omorganisationens genomförande.

Det syntes lönenämnden icke vara uteslutet, att byråchefens å generalpoststyrelsens första byrå för det dåvarande utan tvivel stora arbetsbörda i icke oväsentlig mån skulle kunna lättas genom att personalärendenas handläggning i ökad omfattning anförtroddes åt underordnad personal, främst åt innehavaren av den sekreterarbefattning i 26:e lönegraden, som vore tilldelad byrån. Genom en dylik lättnad skulle byråchefen beredas möjlighet att även ägna sin uppmärksamhet åt behandlingen av de viktigare trafikärendena. Såsom styrelsen framhållit, vore byråchefen för det dåvarande i allt fall i tillfälle att några timmar i veckan vara närvarande vid byrådirektörens föredragning. Med den av lönenämnden antydda omläggningen av arbetsfördelningen borde byråchefens befattning med trafikavdelningens viktigare ärenden kunna icke oväsentligt utvidgas.

Om lönenämnden sålunda ansett sig av skilda anledningar icke kunna underlåta att framföra vissa erinringar mot styrelsens förevarande förslag, hade nämnden å andra sidan icke förbisett, att den alltjämt fortgående utvecklingen inom postverkets olika rörelsegrenar kunde påkalla ändringar av organisatorisk art inom den avdelning av styrelsen, som hade ledningen av verkets trafikrörelse om hand. Lönenämnden hade med det anförda allenast velat uttala, att en så långt gående organisatorisk åtgärd som den av styrelsen för första byråns vidkommande föreslagna enligt nämndens mening icke innebure den naturligaste och närmast till hands liggande åtgärden för ordnandet av byråns arbetsförhållanden och organisation. Om emellertid av annan anledning än rådande personalförhållanden den av nämnden antydda utvägen icke befunnes framkomlig och den dåvarande ordningen icke ansåges möjlig bibehålla, ville nämnden icke motsätta sig styrelsens förslag. Därest en trafikbyrå ansåges böra komma till stånd, hade lönenämnden ingen erinran att framställa mot att en sekreterarbefattning i 24:e lönegraden inrättades å byrån.

Vid anmälan inför *Kungl. Maj:t* den 28 februari 1936 (i proposition nr 141 angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid kommunikationsverken m. m.) av generalpoststyrelsens ifrågavarande förslag anförde departementschefen följande:

Genom postverkets fortgående utveckling hade arbetsuppgifterna å generalpoststyrelsens första byrå under årens lopp såväl kvantitativt som kvali-

tativt ökats, så att det slutligen blivit nödvändigt att överlämna beredningen och föredragningen av trafikärendena till en särskild tjänsteman å byrån, nämligen byrådirektören å dess trafikavdelning. Då härigenom byråchefens befattning med trafikärendena efter hand inskränkts, hade möjligheterna för honom att kunna överblicka dessa med tiden allt viktigare ärenden mer och mer minskats.

Det kunde emellertid ifrågasättas, huruvida i betraktande av det samband, som onekligen förefunnes mellan åtskilliga trafikärenden och personalärendena, dessa grupper av ärenden lämpligen borde handläggas å skilda byråer. Vid övervägande av såväl denna som övriga på frågan inverkande omständigheter hade departementschefen ej funnit sig kunna förorda en så vittgående organisationsändring, som styrelsens förslag innebure. I stället hade det synts böra undersökas, huruvida icke den av styrelsen beträffande andra byrån då i frågasatta anordningen att överflytta vissa ärendens beredning och föredragning på en under byråchefen stående tjänsteman skulle kunna i större utsträckning än då syntes vara fallet tillämpas jämväl beträffande personalärendena å första byrån, varigenom trafikärenden av antytt slag skulle kunna återföras till byråchefens handläggning. Därest det på grund härav skulle befinnas erforderligt att vidtaga någon mindre jämkning beträffande personalen å byrån, torde en dylik åtgärd kunna, om så erfordrades, efter förslag av generalpoststyrelsen vidtagas av Kungl. Maj:t. Först om det visade sig, att den av departementschefen nu antydda utvägen icke ledde till önskat resultat, syntes efter förnyad utredning böra övervägas, huruvida andra åtgärder av mera ingripande natur borde vidtagas för vinnande av bästa möjliga behandling av trafikärendena.

I enlighet härmed avläts intet förslag i ämnet till 1936 års riksdag.

Riksdagen (skrivelse nr 207) anförde, att riksdagen ansett sig böra ansluta sig till departementschefens i berörda proposition nr 141 inledningsvis angivna principståndpunkt rörande då föreliggande framställningar om förbättrad löneställning för vissa ordinarie befattningshavare. Riksdagen hade dock därvid icke förbisett, att vissa skäl kunde anföras för vidtagande av en del organisatoriska ändringar och förbättringar utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, varvid riksdagen syftade bland annat särskilt på generalpoststyrelsens förslag till ändrad organisation av första byrån. I detta hänseende liksom i andra avseenden hade riksdagen emellertid med hänsyn till den då nära förestående allmänna översynen av avlöningsbestämmelserna och lönegradsplaceringen för statens befattningshavare ansett sig icke böra besluta några ändringar utan förslag från Kungl. Maj:ts sida.

I skrivelse den 9 juni 1936 upptog *generalpoststyrelsen* till behandling frågan om anställande av en sekreterare å första byråns trafikavdelning. Härom anförde styrelsen följande:

Även om nu en omläggning av arbetsfördelningen å första byrån sker efter anvisningarna i nyssnämnda proposition, nr 141, kommer dock behovet av en särskild sekreterare å trafikavdelningen att kvarstå. De ärenden, som enligt de refererade uttalandena närmast borde komma i fråga till överflyttning från första byråns trafikavdelning till dess personalavdelning, äro, såsom sagts, frågor om anställnings- och avlöningsvillkor för poststationsföreståndare, lantbrevbärare, lådbrevbärare och postombud m. fl. Dessa frå-

gor äro visserligen stora och betydelsefulla, men de äro dock icke frågor, som kräva permanent sysselsättning för någon eller några personer. Poststationsföreståndarnas avlöningsförhållanden regleras i huvudsak vart tredje år genom då skeende omklassificering av poststationerna. Detta arbete kan då icke medhinnas av byråns ordinarie personal, utan för dess fullgörande inkallas för varje gång erforderlig särskild förstärkningspersonal. De allmänna grunderna angående lant- och lådbrevbärarnas anställningsvillkor gälla tills vidare intill dess från någondera sidan påyrkas ändring. Saken blir då föremål för undersökning och utredning — även här i mån av behov medelst tillkallad särskild personal — samt eventuellt förhandling enligt kommunikationsdepartementets ämbetsskrivelse till generalpoststyrelsen den 26 oktober 1934. Dessa ärendens överflyttning från trafik- till personalavdelningen medför fördenskull icke någon nämnvärd minskning av trafikavdelningens löpande arbetsmängd. Och vad beträffar övriga å trafikavdelningen handlagda ärenden, närbesläktade med personalärenden, äro dessa både fåtaliga och obetydliga. Generalpoststyrelsen kommer givetvis nu att undersöka, huruvida och på vad sätt en omläggning av arbetet inom första byrån enligt de lämnade direktiven är möjlig och lämplig. Denna fråga kräver emellertid en omsorgsfull och noggrann prövning och styrelsen är icke nu beredd att framlägga förslag i berörda hänseende. Ehuru, så vitt generalpoststyrelsen alltså nu kan se, denna frågas lösning icke har någon avgörande betydelse för trafikavdelningens dagliga personalbehov, anser generalpoststyrelsen sig dock böra avvakta arbetsfördelningens slutliga ordnande, innan styrelsen avgiver slutligt förslag om personalbeståndet. I avvaktan härpå är det emellertid oundgängligen nödvändigt, att byrådirektören å första byråns trafikavdelning beredes lättnad i sin alltför stora arbetsbörda samt att fördenskull nämnda avdelning provisoriskt tillföres erforderlig kvalificerad arbetskraft, som kan övertaga beredningen och föredragningen av vissa av de till avdelningen hörande ärendena.

Såsom generalpoststyrelsen framhållit i sin skrivelse den 18 december 1935, är det icke längre möjligt för *en* tjänsteman att handlägga och föredraga samtliga trafikavdelningens ärenden utan att säkerheten i ärendenas avgörande äventyras. Ökade arbetsuppgifter för trafikavdelningen komma inom den närmaste tiden att göra behovet av den ifrågasatta personalförstärkningen än mera trängande. Sålunda hava de frågor, som sammanhänga med linjetrafikbilarnas utnyttjande för postbefordran, av generalpoststyrelsen för utredning varit hänskjutna till särskilda för ändamålet tillkallade tjänstemän. Sedan denna utredning numera slutförts och generalpoststyrelsen fattat principiellt beslut i saken, ankommer det på trafikavdelningen att genomföra de åtgärder, som härav påkallas, samt att övervaka distrikts- och lokalförvaltningarnas åtgärder på detta område. För trafikavdelningen kommer detta att medföra en betydande och varaktig ökning av arbetsbördan. Vidare må erinras därom, att 1936 års riksdag med anledning av väckta motioner, nr I: 13 och II: 26, i skrivelse nr 254 hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för ett bättre tillgodoseende av landsbygdens behov, i vad gäller lantbrevbäringens ordnande. Generalpoststyrelsen ämnar på grund härav och för att kunna tillmötesgå riksdagens sålunda uttalade önskan i postverkets nästavgivande driftkostnadsstat begära förhöjt anslag till postbefordran å landsväg. Givet är, att den utveckling på ifrågavarande område, som alltså torde vara att emotse, ej oväsentligt kommer att öka arbetet å första byråns trafikavdelning.

De ärenden, som handläggas å nyssnämnda avdelning, kunna indelas i två stora huvudgrupper, inrikes och utrikes trafikärenden. Frågor, som höra till utrikes trafiken, framför allt luftpostbefordringen, äro visserligen mera speciella och på så vis svårskötta, som för deras riktiga skötsel krävas särskilda

kunskaper och personliga förutsättningar, men den stora sammanhållande och bärande stommen i avdelningens verksamhet är dock den inrikes trafiken, dess ordnande och ändamålsenliga utbyggande. Till denna skola de utrikes förbindelserna på lämpligaste sätt ansluta sig. När fråga nu föreligger om anställande tills vidare å trafikavdelningen av en sekreterare och man alltså måste, för erhållande av en fast arbetsordning, överväga, vid vilka ärendens behandling sekreteraren i första hand bör anlitas, synes det generalpoststyrelsen naturligt, att åt sekreteraren anförtros, förutom viss föredragningsskyldighet i fråga om inrikes ärenden av löpande natur, att närmast under byrådirektören handlägga de utrikes ärendena. Utöver sin föredragningsskyldighet skulle han vidare hava till åliggande att utan föredragning å styrelsens vägnar meddela beslut i fråga om sådana ändringar i kartslutsutväxlingen med utlandet, som påkallats av främmande postförvaltningar eller äro en följd av omläggning av postförbindelserna, i den mån icke dylikt ärende bör handläggas å tredje byrån.

Under åberopande av det anförda hemställde generalpoststyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att åt lämplig tjänsteman i lägre lönegrad än den 24:e uppdraga att från och med den 1 juli 1936 tills vidare till och med den 30 juni 1937 bestrida göromål, som eljest ankomme på sekreterare i 24:e lönegraden.

Lönenämnden anförde i utlåtande den 20 juni 1936, att med hänsyn till den angivna arbetsökningen och då det ur organisatorisk synpunkt syntes motiverat, att byrådirektörens å trafikavdelningen närmaste man innehade löneställning i 24:e lönegraden, lönenämnden funne sig ej böra framställa erinran mot bifall till generalpoststyrelsens hemställan.

I skrivelse den 31 augusti 1936 har *generalpoststyrelsen* anfört, att då det icke varit möjligt att utan sådan förstärkning i vederbörlig ordning och på ett betryggande sätt medhinna handläggning och föredragning av samtliga trafikavdelningens ärenden, styrelsen sett sig nödsakad att utan att avvakta Kungl. Maj:ts beslut i ärendet för tiden från och med den 14 juli 1936 åt en tjänsteman i lägre lönegrad än 24:e lämna uppdrag att bestrida göromål, som eljest ankomme på sekreterare i 24:e lönegraden.

Då den sålunda tillfälligt uppehållna tjänsten i 24:e lönegraden fyllde ett oavvisligt behov och oberoende av första byråns organisation i övrigt vore oundgängligen behövlig jämväl framdeles, funne sig generalpoststyrelsen nödsakad hemställa, att å dess första byrå nyinrättades en sekreterarbefattning i 24:e lönegraden.

Lönenämnden har i utlåtande häröver den 21 oktober 1936 anfört att, i överensstämmelse med vad lönenämnden i sitt utlåtande den 20 juni 1936 uttalat och då behovet av ifrågavarande sekreterarbefattning delvis vore en följd av arbetet med den förbättring av landsbygdens postförhållanden, varom riksdagen i skrivelse den 22 maj 1936, nr 254, uttryckt önskemål, lönenämnden ansåge sig hava anledning biträda förslaget om inrättande av en sekreterarbefattning i 24:e lönegraden å första byrån.

Sedermera har *generalpoststyrelsen* i skrivelse den 5 januari 1937 meddelat, att styrelsen vidare övervägt den i förenämnda proposition nr 141 år 1936 berörda frågan om överflyttande i ökad omfattning på under byråchefen stående tjänsteman av personalärendena å första byrån. I detta ämne anför styrelsen följande:

Den tjänsteman, vilkens föredragningsskyldighet under angivna förutsättningar skulle utökas, är den sekreterare i 26:e lönegraden, vilken finnes anställd å första byråns personalavdelning. Hans föredragningsskyldighet är nu mycket begränsad. Enligt gällande arbetsordning för generalpoststyrelsen (utfärdad den 28 december 1934) har han nämligen att föredraga följande ärenden:

a) avlöning till ledig tjänsteman,
b) dyrtidstillägg,
c) avlöning till reservpostexpeditör,
d) traktamenten för tjänstgöring å järnvägs- och ångbåtslinjer,
e) lådbrevbäring,
f) avlöningsberäkning beträffande lådbrevbärare,
g) transportanslag vid postkontor och postexpeditioner,
h) anlitande vid postanstalterna av post- och brevbärarbiträden,
i) tillfällig förstärkning vid postanstalterna i högst postexpeditörs grad, samt
j) postkontorens och postexpeditionernas öppethållande.

Av dessa ärenden äro de under punkterna e) och g) angivna, d. v. s. ärenden angående nyanordnande eller omreglering och ändring av lådbrevbäringslinjer ävensom angående anvisande av anslag för posttransporter vid postkontor och postexpeditioner, närmast av trafikärendes natur och böra alltså överflyttas till trafikavdelningens handläggning. Till personalavdelningen för handläggning därstädes skulle överflyttas sådana ärenden, som av kommunikationsverkens lönenämnd särskilt betecknats såsom stående nära ett flertal av de å personalavdelningen hittills handlagda ärenden rörande personaluppsättning och avlöningsförhållanden m. m., nämligen bestämmelserna angående ersättning till poststationsföreståndare, lantbrevbärare, lådbrevbärare m. fl. samt om ålderdomsunderstöd åt poststationsföreståndare, lant- och lådbrevbärare. Då det gäller fastställande av de allmänna grunderna för dylika ersättningsfrågor eller eljest principiella fall, skulle dithörande ärenden handläggas av byråchefen, under det att sekreteraren skulle bereda och föredraga dithörande mål, då det endast är fråga om de allmänna grundernas och principernas regelbundna tillämpning.

Av byråchefen föredragas för närvarande alla ärenden angående tillsättande av tjänster i 4:e—10:e lönegraderna. Dessa ärenden kunna emellertid till allra största del betraktas såsom ärenden, där det huvudsakligen är fråga om tillämpning av fastställda beräkningsgrunder och vedertagna principer. I första hand gäller detta naturligen övergång från extra ordinarie till ordinarie anställning i bottengraderna, kontorsbiträde (4:e lönegraden) respektive brevbärare (5:e lönegraden). I den mån det finnes tillgång på ordinarie befattningar i dessa grader överföras tjänstemännen till ordinarie grad i tur och ordning efter tjänstetid, som beräknas enligt bestämda grunder, samt under förutsättning att deras tjänstgöring är av beskaffenhet att kunna väl vitsordas. I fråga om tillsättande av sådana befattningar ovanför den 5:e lönegraden, vilka representeras av eller falla inom postmannaförbundets intressekrets, har mellan generalpoststyrelsen och nämnda förbund överenskommits om vissa bestämda grunder för beräknande av poäng, efter vilka de

sökande ordnas. Vidare sker, likaledes efter överenskommelse med postmannaförbundet, tillsättandet av sådana befattningar först efter det representanter för personalen, s. k. förordsfullmäktige vid sammanträde inför vederbörande postdirektör uttalat sig ifråga om sökandena, därvid uttalandet skall innehålla uppgift om vilka av sökandena som över huvud anses böra kunna komma ifråga vid tjänsts tillsättande, ävensom den ordning, i vilken de böra komma ifråga. Efter en sådan förberedande behandling är givetvis ärendet, under förutsättning, att postdirektören och förordsfullmäktige äro eniga i sina uttalanden, av den natur, att dess avgörande hos generalpoststyrelsen kan betecknas såsom en tillämpningsfråga, vilken icke kan behöva föredragas av byråchefen. Om återigen postdirektören och förordsfullmäktige äro av skiljaktiga meningar eller annars några särskilda omständigheter skulle föreligga, såsom att sökande undergått bestraffning för allvarliga förseelser i tjänsten eller liknande, vilka fall emellertid äro sällan förekommande, bör ärendet givetvis föredragas av byråchefen.

Vad som nu sagts ifråga om tillsättande av vissa tjänster gäller i tillämpliga delar även om tjänstemäns uppflyttning i löneklass. Grunderna härför äro angivna i avlöningsreglementet, och ärendena äro — under förutsättning att inga särskilda omständigheter föreligga — av den natur, att deras föredragning lämpligen kan anförtros åt nämnde sekreterare.

När generalpoststyrelsen nu vill söka organisera arbetet å första byrån så, som genom de anvisade direktiven avsetts, har generalpoststyrelsen således för avsikt att, samtidigt som från sekreterarens å personalavdelningen föredragning bortflyttas ovan nämnda ärenden angående lådbrevbäring och transportanslag, samme sekreterare i stället ålägges att föredraga följande ärenden:

tillsättning av tjänster i 4:e—10:e lönegraderna, dock icke av stationsmästartjänster av klass 7 och 8 samt kanslibiträdesbefattningar, under förutsättning, att icke sådana särskilda omständigheter föreligga, på grund av vilka ärende bör föredragas av byråchefen,

uppflyttning i löneklass,

familjepensionsärenden (nytillkomna för tiden från och med den 1 juli 1937),

tillämpning av de allmänna bestämmelserna angående ersättning till poststationsföreståndare, lantbrevbärare m. fl.,

avlöning under ledighet till sådana funktionärer samt

ålderdomsunderstöd åt poststationsföreståndare, lant- och lådbrevbärare.

Dessutom måste denna sekreterare anlitas att självständigt — med eller utan biträde — verkställa sådana arbets- och personalundersökningar å skilda arbetsplatser inom distrikten, vilka icke medhinnas av byråchefen, varförutom han måste vara lämpad att deltaga i sådana förhandlingar med personalorganisationerna om anställnings- och avlöningsförhållanden m. m., som numera ständigt förekomma, detta för att alltid vara fullt inne i de större frågornas allmänna läge och kunna, om så vid något tillfälle erfordras, ersätta byråchefen.

Generalpoststyrelsen anför, att en på sådant sätt ändrad organisation av arbetet å första byrån vore nödvändig, därest detta skulle kunna ordnas i enlighet med de erhållna direktiven. Emellertid hade den nuvarande innehavaren av ifrågavarande sekreterarbefattning, vilken tidigare varit en skicklig tjänsteman, med åren — han uppnådde 59 år under februari 1937 — fått sin förmåga så nedsatt, att de omtalade arbetsuppgifterna icke kunde åläggas honom. På grund härav och då han icke heller nu lämpligen kunde

flyttas till annan befattning i 26:e lönegraden, har styrelsen hemställt, att å övergångsstat måtte från och med den 1 juli 1937 överflyttas en sekreterare i 26:e lönegraden.

Lönenämnden har i utlåtande den 23 januari 1937 anfört följande:

Såsom framgår av generalpoststyrelsens skrivelse, har lönenämnden i annat sammanhang utlåtit sig angående generalpoststyrelsens första byrås arbetsförhållanden och organisation. Enär den remitterade framställningen, i vad densamma avser fördelningen av ärendena mellan första byråns personal- och trafikavdelningar samt överflyttning av föredragningsskyldigheten beträffande vissa ärenden från byråchefen till sekreteraren å personalavdelningen, i huvudsak överensstämmer med vad nämnden sålunda tidigare ifrågasatt i sådant avseende, föranleder framställningen i denna del icke någon erinran från lönenämndens sida.

Ej heller i övrigt har lönenämnden haft något att erinra mot bifall till generalpoststyrelsens föreliggande förslag, varvid nämnden emellertid förutsätter, att innehavaren av den sekreterarbefattning, som är avsedd att överföras till övergångsstat, även framdeles utnyttjas för kvalificerade arbetsuppgifter.

Departementschefen.

Då generalpoststyrelsens förslag rörande organisationen av arbetet å första byrån synes mig ändamålsenligt samt, vad beträffar fördelningen av ärendena å byråns personalavdelning, i stort sett ansluter sig till de synpunkter, som framhöllos vid denna frågas behandling nästlidet år och vilka jag för min del biträder, vill jag med hänsyn härtill och i betraktande av de särskilda förhållanden, som föreligga i detta fall, tillstyrka, att den nuvarande sekreterarbefattningen i 26:e lönegraden å första byråns personalavdelning avses för beredning och föredragning av ärenden rörande tillsättande av de flesta befattningar i 4:e—10:e lönegraderna m. m. samt att den nuvarande innehavaren av befattningen uppföres å övergångsstat och befattningen besättes med ny innehavare.

Vad beträffar första byråns trafikavdelning, framgår av den förebragta utredningen, att även med den föreslagna omläggningen av arbetsfördelningen å byrån behov av en kvalificerad biträdande arbetskraft åt byrådirektören å nämnda avdelning föreligger och att detta behov blir alltmera framträdande genom de ökade arbetsuppgifter, som trafikavdelningen inom den närmaste framtiden erhåller dels genom linjetrafikbilarnas utnyttjande för postbefordran och dels vid förverkligande av de av 1936 års riksdag uttalade önskemålen om ett bättre tillgodosende av landsbygdens behov beträffande lantbrevbäringen. I sistnämnda hänseende torde jag få erinra, att generalpoststyrelsen i skrivelse den 13 november 1936 med förslag till driftkostnadsstat vid postverket för år 1937 meddelat, att styrelsen verkställt den grundläggande utredningen rörande den avsedda ökningen av antalet turer å lantbrevbäringslinjerna, att en dylik förbättring beräknades medföra en kostnadsökning av omkring 1,500,000 kronor för år, att för förbättringens genomförande syntes böra beräknas en tidrymd av fem år samt att under vart och ett av åren 1937—1941 alltså för ändamålet skulle erfordras en successiv ökning av den i driftkostnadsstaten upptagna anslagsposten till postbefordran å landsväg jämte lokala transporter med 300,000 kronor per år. I enlighet med

styrelsens förslag har Kungl. Maj:t den 30 december 1936 i postverkets driftkostnadsstat för år 1937 under berörda anslagspost upptagit av styrelsen begärt belopp å 300,000 kronor för påbörjande av dylika förbättringar i lantbrevbäringen under år 1937.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att såsom närmaste man och ställföreträdare åt byrådirektören vid trafikavdelningen anställes en kvalificerad medhjälpare och att alltså för ändamålet inrättas en ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden.

En ny postmästartjänst av klass 1 B. Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition, nr 83, framställda förslag anvisade 1936 års riksdag medel till inköp av tomt samt uppförande därå av posthusbyggnad å Kungsholmen i Stockholm. Härmed avsågs att lösa den redan tidigare väckta frågan om inrättande av ett särskilt, till Kungsholmen förlagt postkontor för postutdelningen därstädes, vilken nu äger rum från postkontoret Stockholm 1 (centralpostkontoret). Sedan Kungl. Maj:t den 2 oktober 1936 meddelat beslut om påbörjande av berörda posthusbyggnad, har i innevarande års statsverksproposition erforderligt slutanslag för ändamålet äskats (utgifter för kapitalökning, bil. 5, sid. 5—7).

I skrivelse den 23 oktober 1936 har *generalpoststyrelsen,* med förmälan att förenämnda posthusbyggnad väntades bliva färdig under budgetåret 1937/1938, framlagt förslag i fråga om erforderlig postmästarbefattning vid det postkontor, som skall förläggas till byggnaden. Styrelsen anför härom följande:

Såsom generalpoststyrelsen anfört i skrivelse den 7 februari 1936 angående inköp av tomt och uppförande därå av posthusbyggnad å Kungsholmen i Stockholm, finnes i den trakt, där den nya posthusbyggnaden skall uppföras, ett inlämningspostkontor, Stockholm 12. Det är avsett, att detta postkontor, som för närvarande tillhör 4:e klassen, skall antingen helt indragas eller ock flyttas till annan plats å Kungsholmen i och med öppnande av först omhandlade nya postkontor. Till detta skulle, såsom framgår av nyssnämnda skrivelse, överflyttas de vid centralpostkontoret anställda brevbärare, vilka fullgöra brevbäring å Kungsholmen. Antalet funktionärer vid det nya postkontoret i postiljons- och brevbärargraderna beräknas komma att uppgå till sammanlagt omkring 100, och detta postkontor kommer alltså att med avseende å arbetsuppgifter och omfång bli närmast jämförbart med brevbärarpostkontoren Stockholm 4 (Södermalm), Stockholm 5 (Östermalm) och Stockholm 6 (Vasastaden). I skrivelse den 28 augusti 1935 med förslag angående klassificering av postkontoren och postexpeditionerna hemställde generalpoststyrelsen, att dessa postkontor skulle hänföras till klass 1 A i stället för såsom dittills klass 1 B. Det nu ifrågavarande nya brevbärarpostkontoret för Kungsholmen kan icke placeras i lägre klass än klass 1 B.

På grund av det anförda hemställer generalpoststyrelsen, att från och med den 1 juli 1937 måtte inrättas en ny postmästartjänst av klass 1 B (24:e lönegraden).

Lönenämnden har i utlåtande den 27 november 1936 tillstyrkt förevarande förslag samt till stöd härför anfört:

Det nuvarande postkontoret Stockholm 12 är beläget i fastigheten S:t Eriksgatan 23 och tillhör klass 4. Vid senaste omklassificering av trafikanstalterna uppvisade detta postkontor ett poängtal, som låg inom latituden för postkontor av klass 2. Anledningen till att postkontoret likväl icke höjdes i klass var den planerade indragningen av postkontoret i samband med nyinrättande av ett brevbärarpostkontor för Kungsholmen. Det nya postkontoret kommer att förläggas i en nybyggd fastighet i närheten av det nuvarande postkontoret, vilket därefter kommer att indragas. Man kan sålunda utgå ifrån att det nya postkontoret kommer att övertaga det nu befintliga postkontorets hela rörelse. Då därtill kommer, att en personalstyrka av omkring 100 man i postiljons- och brevbärargraderna skall överflyttas till det nya postkontoret, kan, enligt lönenämndens mening, tvekan icke råda därom, att postkontoret kommer att fylla fordringarna för inplacering i klass 1 B även med tillämpning av de nya grunder för klassificering av trafikanstalterna, som kunna komma att fastställas efter avslutandet av nu pågående utredning i ämnet.

1936 års klassificeringskommitté, vilken erhållit uppdrag att verkställa utredning rörande ändrade grunder för klassificering av trafikanstalterna vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar, har i utlåtande den 12 januari 1937 anfört, att de arbetsuppgifter, som enligt den föreliggande utredningen skulle ankomma på ifrågavarande nya postkontor, syntes motivera dess placering i klass 1 B, varför kommittén lika med lönenämnden ville tillstyrka föreliggande förslag.

Departementschefen.

Med anledning av vad sålunda förekommit anser jag mig böra förorda, att det nya utdelningspostkontoret å Kungsholmen hänföres till klass 1 B samt att för ändamålet inrättas en ny postmästartjänst av klass 1 B.

I fråga om disponerandet av den vid det nuvarande postkontoret Stockholm 12 uppehållna postmästartjänsten av klass 4 (18:e lönegraden) torde Kungl. Maj:t framdeles, efter förslag av generalpoststyrelsen, meddela beslut.

Fråga om inrättande av vissa nya befattningar vid postverket. I sin skrivelse den 31 augusti 1936 har *generalpoststyrelsen* hemställt om inrättande av en ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden. Avsikten härmed är att bereda förbättrad löneställning åt en revisor och bokhållare (21:a lönegraden) å fjärde byråns kassa- och räkenskapsavdelning. Denne tjänsteman, som i stort sett självständigt handlägger ärenden rörande generalavräkningar med utländska postförvaltningar m. m., skulle enligt av styrelsen föreslagen ändrad arbetsfördelning därjämte övertaga vissa av de arbetsuppgifter, som nu åligga en å övergångsstat placerad, den 1 maj 1938 ur tjänst avgående förste aktuarie och vilka bland annat bestå i kontrollen över postverkets huvudkassa samt ledningen av den revisionsavdelning, som handlägger ärenden angående specialavräkningar beträffande utväxlingen av paket och tullfrankosedlar ävensom revisionen av räkenskaper avseende tullavgifter för med post infört gods m. m.

Vidare har generalpoststyrelsen hemställt om inrättande av en ny aktuariebefattning (21:a lönegraden), avsedd för föreståndaren för det

till styrelsens bankavdelning förlagda statens intressekontor. Till stöd härför har styrelsen anfört, att intressekontoret allsedan den 1 januari 1934 föreståtts av en kontrollör (20:e lönegraden), att kontorets rörelse befunne sig i oavbruten ökning, att, såsom styrelsen tidigare anfört, föreståndaren med hänsyn till honom åvilande krävande och ansvarsfulla arbetsuppgifter borde vara placerad i 21:a lönegraden, att styrelsen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1936 åt bemälde kontrollör lämnat uppdrag att under tiden den 1 juli 1936—den 30 juni 1937 bestrida göromål, som eljest ankomme på aktuarie, att, sedan frågan varit underställd riksdagen, genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 april 1936 intressekontorets verksamhet utvidgats bland annat till att avse jämväl person, som icke vore befattningshavare eller f. d. befattningshavare i statens tjänst, samt att med hänsyn härtill det rådande provisoriet i fråga om föreståndarens lönegradsplacering nu borde ersättas med en definitiv anordning och alltså en aktuarietjänst för ändamålet inrättas.

Lönenämnden har tillstyrkt de sålunda framlagda förslagen.

Vidare har *generalpoststyrelsen* i särskild skrivelse den 31 augusti 1936 hemställt om införande i avlöningsreglementets tjänsteförteckning vid postverket av en ny befattning i 9:e lönegraden, benämnd förste kanslibiträde, avsedd för sådana göromål, vilka äro mera kvalificerade än dem, som i allmänhet utföras av kanslibiträde (7:e lönegraden), men å andra sidan äro mindre krävande än de arbetsuppgifter, som i regel ankomma på kansliskrivare (11:e lönegraden).

Lönenämnden har på anförda skäl uttalat, att ett genomförande av generalpoststyrelsens sistnämnda förslag skulle kunna föregripa den efter tillsättandet av 1936 års lönekommitté numera pågående allmänna översynen av avlöningsförfattningarna, varför nämnden funne sig icke kunna för närvarande tillstyrka bifall till förslaget.

Departementschefen. Såsom lönenämnden anfört, torde förslaget om upptagande i tjänsteförteckningen av en ny befattning i 9:e lönegraden vid postverket föregripa den utredning, som verkställes av 1936 års lönekommitté. Jämväl de lönespörsmål, som avses i övriga nu omförmälda framställningar, synas icke lämpligen böra under nyssnämnda, nu pågående löneutredning upptagas till bedömande. Då jag med hänsyn härtill icke ansett mig böra förorda förslag i dessa ämnen till innevarande års riksdag, hava berörda framställningar överlämnats till finansdepartementet.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat beträffande postverket skulle antalet postmästartjänster av klass 1 B ökas från 38 till 39 samt sekreterarbefattningar i 24:e lönegraden från 3 till 4.

Telegrafverket.

Ändrad lydelse av 37 § avlöningsreglementet. Jämlikt 37 § avlöningsreglementet för tjänstemän vid kommunikationsverken kan till ordinarie rikstelefonist (6:e lönegraden), som förordnats såsom föreståndare för växeltelefonstation, utgå särskilt arvode med högst 360 kronor för år. Enligt mellan telegrafstyrelsen och vederbörande personalförening träffat kollektivavtal äger därjämte extra telefonist (lokal-, lands- eller rikstelefonist), som innehar dylikt förordnande, åtnjuta enahanda förmån. Däremot medgiva icke gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid kommunikationsverken (svensk förf.-saml. nr 398/1935) utbetalande av sådant arvode till extra ordinarie tjänsteman under dylikt förordnande. Anledning att föreslå sådan förmån för extra ordinarie befattningshavare förelåg, enligt vad telegrafstyrelsen meddelat, icke vid tiden för sistnämnda bestämmelsers utarbetande, enär den extra ordinarie anställningsformen då ännu ej kommit till användning för personal vid växelstationerna.

Från och med den 1 juni 1935 har telegrafstyrelsen överfört ett tämligen betydande antal extra telefonister till extra ordinarie anställning med benämning extra ordinarie lokaltelefonist, extra ordinarie landstelefonist och extra ordinarie rikstelefonist. Vidare hava jämlikt statsmakternas beslut år 1936 (proposition nr 141 och riksdagens skrivelse nr 207) från och med den 1 juli 1936 inrättats ordinarie befattningar såsom lokaltelefonist och landstelefonist (2:a respektive 4:e lönegraden) vid telegrafverket.

Med anledning härav har *telegrafstyrelsen* i skrivelser den 22 juli och den 14 december 1936 gjort framställningar om beredande av särskilt arvode vid förordnande såsom föreståndare för växeltelefonstation jämväl åt ordinarie lokal- och landstelefonister samt åt extra ordinarie lokal-, lands- och rikstelefonister. Till stöd härför har styrelsen beträffande de ordinarie lokal- och landstelefonisterna anfört följande:

Telegrafverkets växelstationer förestås mestadels av personer, vilka äro anställda medelst kontrakt. Vissa av stationerna äro emellertid av den storleksordning eller på grund av sitt läge i ledningsnätet av sådan betydelse, att för deras behöriga skötsel måst anställas personal i tjänstemannaställning. Såsom föreståndare för dylik station förordnas tjänsteman i rikstelefonists, landstelefonists eller lokaltelefonists tjänstegrad allt efter omfattningen och arten av det trafikarbete, som förekommer vid stationen. Vid de största stationerna, där trafikens avveckling kräver en relativt stor personalstyrka, ävensom vid stationer, där i större omfattning förekommer självständig riksexpedition och samtalskontroll, är föreståndaren såsom regel rikstelefonist. Övriga stationer förestås av lands- eller lokaltelefonist, allt eftersom det ena eller andra slaget av trafik överväger.

Föreståndarna deltaga i allmänhet i normal omfattning i växelbordstjänsten och utföra dem åliggande göromål såsom föreståndare vid sidan av denna tjänst. Det arvode av högst 360 kronor för år, som enligt 37 § avlöningsreglementet kan utgå till rikstelefonist, vilken tjänstgör såsom föreståndare

för växelstation, är avsett att utgöra vederlag för de särskilda göromål och det ansvar för stationens skötsel, som föreståndarskapet medför.

De lands- och lokaltelefonister, som äro placerade såsom växelstationsföreståndare, innehava för närvarande med få undantag anställning såsom extra tjänstemän och avlönas enligt bestämmelserna i ett mellan telegrafstyrelsen och vederbörande personalförening avslutat kollektivavtal. Enligt stadgande i detta avtal äga de uppbära särskilt föreståndararvode efter samma grunder och till samma belopp som gäller beträffande ordinarie rikstelefonist, som förestår växelstation. I den mån dessa lands- och lokaltelefonister överföras till ordinarie anställning i innehavande tjänstegrad, upphör för telegrafstyrelsen rätten att till dem utbetala föreståndararvoden. Då, såsom framgår av ovanstående, vederbörandes tjänstegrad bestämmes uteslutande med hänsyn till arten av det växelbordsarbete, de utföra, och vederlag för föreståndarskapet icke lämnas dem i annan form än genom nyssnämnda arvode, så synes det styrelsen nödvändigt, att genom en utvidgning av ovanberörda bestämmelser i 37 § avlöningsreglementet möjlighet beredes för styrelsen att utbetala föreståndararvode till dem även efter deras ordinarieblivande i lands- eller lokaltelefonistgraden.

I fråga om de extra ordinarie telefonisterna yttrar styrelsen:

Bland de till extra ordinarie tjänsteställning överförda telefonisterna innehava en del sedan längre tid tillbaka fortlöpande förordnanden såsom föreståndare för växelstationer. Därjämte hava vissa telefonister efter antagningen till extra ordinarie tillfälligt tjänstgjort såsom vikarier för växelstationsföreståndare under de tider, då dessa åtnjutit tjänstledighet eller semester. Då styrelsen har för avsikt att i ökad omfattning bereda extra ordinarie anställning åt sådana extra telefonister, som kunna beräknas bliva för framtiden behövliga, kommer extra ordinarie telefonistpersonal framdeles att i allt större utsträckning tjänstgöra såsom föreståndare för växelstationer. Det synes styrelsen under sådana förhållanden nödvändigt, att även denna personalgrupp erhåller samma rätt till sådant särskilt arvode, som enligt vad ovan sagts tillkommer rikstelefonister och extra telefonister. Någon anledning att försätta den extra ordinarie telefonistpersonalen i sämre ställning i detta avseende än nyssnämnda ordinarie och extra telefonister föreligger icke.

På grund av vad sålunda anförts har telegrafstyrelsen hemställt, dels att förslag måtte föreläggas 1937 års riksdag om sådan ändring av 37 § avlöningsreglementet, att däri omförmält arvode å högst 360 kronor kunde under angiven förutsättning utbetalas jämväl till ordinarie lokaltelefonist och landstelefonist, dels ock att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att, med retroaktiv tillämpning från och med den 1 juni 1935, till extra ordinarie lokaltelefonist, extra ordinarie landstelefonist och extra ordinarie rikstelefonist, som förordnats såsom föreståndare för växelstation, utbetala särskilt arvode med högst 360 kronor för år.

Lönenämnden har i utlåtanden den 19 september 1937 och den 12 januari 1937 anfört huvudsakligen följande:

Det i 37 § avlöningsreglementet angivna särskilda arvodet om högst 360 kronor för år infördes i avlöningsbestämmelserna vid 1920 års löneregler ing i stället för förmånen av fri bostad jämte bränsle och belysning, som enligt föreskrift i det dittills gällande avlöningsreglementet vid telegrafverket

tillkommit såsom växelstationsföreståndare förordnad telefonist och vilken förmån då avskaffades.

I betraktande av att sålunda telefonist, som förordnats till föreståndare för växeltelefonstation, hittills tilldelats särskilt arvode, oavsett om vederbörande innehaft extra eller ordinarie anställning, syntes det lönenämnden intet vara att invända mot att, sedan numera ett avsevärt antal extra telefonister överförts till anställning såsom extra ordinarie lokaltelefonist, extra ordinarie landstelefonist eller extra ordinarie rikstelefonist, jämväl sådan tjänsteman berättigades under förordnande, varom fråga vore, komma i åtnjutande av enahanda förmån. Då inrättandet av extra ordinarie telefonistbefattningar vid telegrafverket skett successivt med början den 1 juni 1935, syntes föreståndararvodet, på sätt telegrafstyrelsen föreslagit, få avse tiden från vederbörandes extraordinarieblivande. Lönenämnden finge alltså förorda bifall till styrelsens föreliggande framställning.

Vidkommande ordinarie lokal- och landstelefonister finge lönenämnden, i överensstämmelse med den ställning, nämnden sålunda intagit till förevarande spörsmål, såsom sin mening uttala, att sedan ordinarie befattningar som lokaltelefonist och som landstelefonist från och med den 1 juli 1936 inrättats vid telegrafverket, även dessa befattningshavare borde i förekommande fall tillerkännas samma förmån, som enligt 37 § kommunikationsverkens avlöningsreglemente tillkomme ordinarie rikstelefonist.

Lönenämnden hade sålunda i sak intet att erinra mot bifall till den remitterade framställningen. Därest fråga om ändring av 37 § avlöningsreglementet med hänsyn till pågående lönerevision icke ansåges böra för närvarande föreläggas riksdagen, torde Kungl. Maj:t kunna med stöd av 40 § avlöningsreglementet provisoriskt medgiva utbetalande av ersättning för ifrågavarande uppdrag i enlighet med telegrafstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Såsom av det föregående framgår, hava tidigare alla dåvarande telefonister, nämligen extra telefonister samt ordinarie rikstelefonister, haft möjlighet att i egenskap av växelstationsföreståndare åtnjuta ett årligt arvode av högst 360 kronor. Den omständigheten, att för de extra telefonisterna beretts en fastare, med pensionsrätt förenad anställning i statens tjänst genom att för sådant ändamål inrättats extra ordinarie och, vad beträffar lokal- och landstelefonister, jämväl ordinarie befattningar i respektive tjänstegrader, lärer dock icke rimligen böra medföra, att de vid erhållande av dylik fastare anställning skola gå miste om ifrågavarande förmån under förordnande såsom växelstationsföreståndare. Jag anser mig därför böra förorda telegrafstyrelsens förslag, att dylik förmån beredes ifrågavarande ordinarie och extra ordinarie tjänstemän.

I sådant syfte har telegrafstyrelsen beträffande ordinarie lokal- och landstelefonister ifrågasatt ändring av 37 § avlöningsreglementet. En dylik författningsändring borde egentligen prövas i samband med nu pågående utredning hos 1936 års lönekommitté. Då emellertid berörda författningsändring, därest framställning därom av telegrafstyrelsen avlåtits samtidigt med förslag om inrättande av ordinarie lokal- och landstelefonistbefattningar, sannolikt skulle i samband därmed hava blivit av statsmakterna nästlidet år genomförd och då 40 § avlöningsreglementet icke, såsom lönenämnden alternativt ifrågasatt, lärer böra äga tillämpning i förevarande fall, har jag, som finner den av mig förordade anordningen böra snarast genomföras, ansett mig i frå-

ga om ordinarie lokal- och landstelefonister böra tillstyrka, att erforderlig ändring i 37 § avlöningsreglementet vidtages samt att förslag härom föreläggs innevarande års riksdag. Då en dylik ändring skulle träda i kraft först den 1 juli 1937 men ordinarie lokal- och landstelefonistbefattningar inrättats från och med den 1 juli 1936, torde övergångsvis böra stadgas, att dylikt arvode må utgå jämväl till ordinarie lokal- eller landstelefonist för tid, varunder vederbörande före dagen för ikraftträdandet innehaft förordnande såsom växelstationsföreståndare.

Därest vad jag sålunda förordat i fråga om ordinarie lokal- och landstelefonist vinner riksdagens bifall, har jag för avsikt att tillstyrka Kungl. Maj:t att, på sätt telegrafstyrelsen föreslagit, meddela bestämmelser om särskilt arvode jämväl till extra ordinarie lokal-, lands- eller rikstelefonist under förordnande såsom växelstationsföreståndare, att tillämpas från och med den 1 juni 1935.

En ny linjeingenjörsbefattning. I skrivelse den 19 september 1936 har *telegrafstyrelsen* hemställt om inrättande av en ny linjeingenjörsbefattning (26:e lönegraden), avsedd för den tekniska ledningen av anläggnings- och underhållsarbetena vid andra linjedistriktets automatiska stationer utom Göteborg. Rörande behovet av denna befattning anför styrelsen följande:

Inom andra linjedistriktet utgör totala antalet telefonapparater för närvarande 123,000, av vilka omkring 43,800 äro anslutna till automatiska stationer. Av dessa stationer äro fyra förlagda till Göteborgs stad. Inom distriktet i övrigt finnas 10 färdigställda och 16 under byggnad varande landsautomatstationer samt ett antal större automatiska abonnentväxlar, varjämte automatisering av centralstationen i Borås pågår och beräknas bliva avslutad i början av år 1937. Denna station, vilken kommer att draga en kostnad av en miljon kronor, är till en början avsedd att betjäna 7,000 abonnenter.

Den tekniska ledningen av förenämnda fyra automatstationer i Göteborg handhaves av en specialutbildad befattningshavare med högre teknisk examen i förste linjeingenjörs tjänstegrad (27:e lönegraden). Då de härmed förbundna arbetsuppgifterna helt taga honom i anspråk, kan hans sakkunskap icke anlitas för övriga automatanläggningar inom distriktet. I fråga om dessa föreligger redan ett trängande behov av en i automatisk stationsteknik kunnig befattningshavare med högre teknisk utbildning, ett behov, som kommer att bliva än mera markerat genom den ovannämnda automatstationen i Borås och de planerade och delvis beslutade arbetena med automatiseringen av Borås landsnät. Härtill kommer, att den sedan ett flertal år tillbaka pågående landsautomatiseringen inom andra distriktet i övrigt beräknas taga än större omfattning under den närmaste framtiden.

Innehavaren av nu ifrågavarande befattning skulle få till uppgift att under linjedirektören handlägga frågor om byggande och underhåll av såväl städernas som landsbygdens automatstationer med undantag av Göteborgs telefonstationer.

Av skäl, som sålunda anförts, finner styrelsen det nödvändigt, att en befattning i linjeingenjörs tjänstegrad (26:e lönegraden) inrättas för den tekniska ledningen av anläggnings- och underhållsarbetena vid andra distriktets automatstationer utom Göteborg.

Lönenämnden har i utlåtande den 27 november 1936 anfört, att lönenämnden funne tillräckliga skäl anförda för ifrågavarande förslag.

Av det anförda framgår, att automatiseringen av stationerna inom telegrafverkets andra linjedistrikt redan nått och ytterligare beräknas erhålla en sådan omfattning, att för den tekniska ledningen av dessa arbeten, utöver den nuvarande förste linjeingenjören, en specialutbildad tjänsteman med högre teknisk utbildning är erforderlig. Med hänsyn härtill och då arbetsuppgifterna för denne tjänsteman äro av den art och omfattning, att en placering i 26:e lönegraden synes skälig, anser jag mig böra tillstyrka, att för ändamålet inrättas en ny linjeingenjörsbefattning. *Departementschefen.*

Fråga om inrättande av vissa befattningar vid telegrafverket m. m.

I sin skrivelse den 19 september 1936 har *telegrafstyrelsen* vidare hemställt om inrättande av följande nya befattningar vid telegrafverket, nämligen en byrådirektörsbefattning (28:e lönegraden), en sekreterarbefattning i 24:e lönegraden, tre överkontrollörstjänster (24:e lönegraden) och två förste kontrollörstjänster (22:a lönegraden).

Med byrådirektörsbefattningen avses att bereda förbättrad löneställning åt den förste byråingenjör (27:e lönegraden), som förestår linjebyråns transmissionsavdelning. Denna avdelning handhar det sedan år 1921 pågående arbetet med rationalisering av det svenska telefon- och telegrafnätet, innefattande kablifiering av huvudstråken och ett ökat utnyttjande av befintliga blankledningar bland annat genom bärvågstelefoni. Med hänsyn till att föreståndarens arbetsuppgifter såväl ökats som, på grund av den oerhörda tekniska utvecklingen, jämväl blivit mera kvalificerade anser telegrafstyrelsen den ifrågasatta höjningen i lönegrad nödvändig. Därjämte hemställer styrelsen, att den förste byråingenjörstjänst, som vid bifall härtill skulle bliva ledig, måtte få bibehållas för att bereda befordran av den linjeingenjör, som å transmissionsavdelningen under föreståndaren utövar tillsyn över driften å stamlinjekablarna m. m., samt att, därest sistnämnda förslag bifalles, den härigenom ledigblivande linjeingenjörstjänsten återbördas till linjedistrikten för att därstädes bereda befordran av en högskoleutbildad ingenjörsassistent, vilken under nära fem år på förordnande bestritt linjeingenjörsgöromål.

Sekreterartjänsten i 24:e lönegraden skulle placeras å linjebyråns tekniska avdelningar, där enligt styrelsens mening behov föreligger av en dylik arbetskraft och där sedan slutet av år 1933 för ändamålet provisoriskt anlitats en å annan avdelning inom byrån placerad notarie (21:a lönegraden).

De tre överkontrollörsbefattningarna hava begärts i syfte att bereda förbättrad löneställning åt tre förste kontrollörer (22:a lönegraden), placerade, en å Malmö telegraf- och telefonstation samt en å vardera av trafikdistriktsbyråerna i Norrköping och Göteborg. Vid stationen i Malmö har på grund av ökningen av telegrafdirektörens arbetsbörda måst uppdragas åt bemälde förste kontrollör, som är placerad såsom befäl å telefonavdelningen, att närmast handhava ledningen av och inför telegrafdirektören svara för driften å stationens samtliga avdelningar. Med hänsyn till härigenom ökat arbete och ansvar borde enligt styrelsens mening denne tjänsteman hänföras till 24:e lönegraden. — Vad beträffar de fem förste kontrollörer, som äro placerade såsom trafikdirektörernas närmaste män och ställföreträdare, en å var och en telegrafverkets fem trafikdistriktsbyråer, hava, framhåller styrelsen, med verkets starka utveckling fordringarna på dessa tjänstemän väsentligt skärpts och särskilt deras ställning såsom ställ-

företrädare genom trafikdirektörernas ökade tjänsteresor blivit alltmer betydelsefull, varför en uppflyttning till 24:e lönegraden vore motiverad. Då emellertid ett utbyte av innehavare å alla befattningarna vore ur tjänstens synpunkt olägligt, föreslår styrelsen höjning endast beträffande tjänsterna i Norrköping och Göteborg, beträffande vilka det kunde beräknas, att nuvarande innehavare komme att kvarstanna å befattningen ännu efter höjningen.

Även med de två första kontrollörsbefattningarna avses att bereda förbättring i löneställning åt andra tjänstemän, nämligen två kontrollörer (20:e lönegraden), vilka äro placerade, den ene å Stockholms telefonstations landsavdelning och den andre såsom föreståndare å rikstelefonbyråns i Stockholm kassavadelning. Beträffande förstnämnde kontrollör, som är närmaste man och ställföreträdare åt överkontrollören å landsavdelningen och vilken under dennes tjänsteresor måste kunna självständigt förrätta hans göromål, innebär förevarande förslag ett förnyande av motsvarande framställning ett år tidigare. Vid anmälan i proposition nr 141 år 1936 av sistnämnda framställning fann emellertid departementschefen med den ifrågasatta lönegradsförhöjningen böra i avvaktan på den blivande allmänna översynen av avlöningsförfattningarna anstå. — Höjningen i lönegrad av kontrollörstjänsten å rikstelefonbyråns kassavdelning har av styrelsen motiverats med att nämnde tjänsteman har att gentemot allmänheten företräda telegrafverket i en mångfald angelägenheter av mycket ömtålig art, såsom ärenden angående anstånd med erläggande av till betalning förfallna avgifter, överenskommelser om lämpliga betalningsterminer för resterande avgifter, avstängning av telefoner på grund av utebliven likvid m. m.

Lönenämnden har tillstyrkt samtliga ifrågavarande förslag.

Vidare har *telegrafstyrelsen* i sin skrivelse den 19 september 1936 samt i skrivelse den 14 december 1936 hemställt om införande i avlöningsreglementets tjänsteförteckning av två nya befattningar vid telegrafverket, nämligen i 22:a lönegraden huvudkassör och i 15:e lönegraden radiokommissarie.

Med den nya huvudkassörstjänsten i 22:a lönegraden avses att bereda förbättrad löneställning åt telegrafverkets huvudkassör (21:a lönegraden), som förestår telegrafstyrelsens huvudkassa och vars arbetsbörda stegrats och ansvar genom nya arbetsuppgifter ökats.

Syftet med den nya radiokommissariebefattningen i 15:e lönegraden är närmast att åt de såsom föreståndare för radiostationerna i Härnösand och Kungsbacka placerade telegrafkommissarierna av klass 6 (jämväl 15:e lönegraden) giva en tjänstetitel, som bättre än den nuvarande motsvarar deras arbetsuppgifter.

Lönenämnden har tillstyrkt inrättande av radiokommissariebefattning i 15:e lönegraden men beträffande förslaget om uppflyttning i lönegrad av huvudkassörstjänsten anfört, att då detta förslag möjligen kunde medföra konsekvenser för andra myndigheter, med dess genomförande borde för närvarande anstå samt att framställningen i denna del syntes böra hänskjutas till 1936 års lönekommittés prövning.

Departementschefen. Enär under pågående löneutredning införande av nya befattningar i avlöningsreglementets tjänsteförteckning icke bör utan särskilt vägande skäl ske, torde förslagen om inrättande av de nya befattningarna huvudkassör i 22:a

och radiokommissarie i 15:e lönegraden, såsom föregripande berörda löneutredning, icke böra underställas innevarande års riksdag. Då icke heller övriga under förevarande punkt omförmälda lönefrågor lämpligen synas böra under sagda löneutredning föranleda förslag till riksdagen, hava samtliga under denna punkt omförmälda framställningar överlämnats till finansdepartementet.

I enlighet med vad jag under denna punkt anfört skulle någon ändring i det vid nästlidet års riksdag fastställda antalet av förste kontrollörsbefattningar vid telegrafverket, 20, icke behöva vidtagas. Emellertid påkallas ändring i detta antal ävensom i antalet radiokommissariebefattningar (22:a lönegraden) av följande anledning.

Jämlikt bemyndigande av 1928 års riksdag (skrivelse nr 138) äger Kungl. Maj:t, i den mån så prövas lämpligt, dels vid uppkommande ledighet å befattning inom 21:a—27:e lönegraderna i kommunikationsverkens avlöningsreglemente antingen tills vidare hålla densamma vakant eller ock utbyta befattningen mot tjänst inom lägre lönegrad, dels ock inom berörda lönegrader utbyta viss befattning mot annan av samma lönegrad. Det har härvid förutsatts, att anmälan om dylikt utbyte skulle göras vid nästföljande riksdag.

Med stöd av berörda bemyndigande har Kungl. Maj:t den 9 oktober 1936 efter framställning av telegrafstyrelsen medgivit utbyte vid telegrafverket av två radiokommissariebefattningar mot två förste kontrollörstjänster, vadan antalet av ifrågavarande tjänster numera uppgår till 3 respektive 22.

Sammanfattning. I enlighet med vad jag här anfört och förordat skulle i 37 § avlöningsreglementet vidtagas sådan ändring, att däri omförmält arvode kan utgå jämväl till ordinarie lokaltelefonist och landstelefonist. Vidare skulle antalet linjeingenjörsbefattningar ökas från 25 till 26 och förste kontrollörstjänster från 20 till 22 samt antalet radiokommissariebefattningar minskas från 5 till 3.

Statens järnvägar.

Inrättande av en förste aktuariebefattning (26:e lönegraden). I skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* framlagt förslag rörande ändring i löneställning och antal beträffande vissa befattningar i 21:a och högre lönegrader vid statens järnvägar m. m. Styrelsen har därvid till en början hemställt om inrättande av ny befattning i 26:e lönegraden, benämnd förste aktuarie och avsedd att placeras å styrelsens ekonomibyrå. Styrelsen lämnar först en redogörelse för de anordningar, som hittills vidtagits för att tillgodose verkets behov av utredningar inom det järnvägsekonomiska området, samt anför härutinnan:

Med bifall till av Kungl. Maj:t i proposition nr 164 framlagt förslag beslöt 1907 års riksdag, att från och med år 1908 skulle inom järnvägsstyrelsen inrättas en matematikerbefattning, i lönehänseende jämställd med byrådi-

rektör och med placering å dåvarande inrikes godstaxebyrån. Innehavaren av befattningen förutsattes skola hava matematisk utbildning och den kompetens i övrigt, att utredningar, grundade på matematiska kalkyler, rörande järnvägsekonomiska spörsmål — i första hand taxeförhållandena — kunde åt honom anförtros.

I samband med den år 1915 ändrade byråindelningen inom järnvägsstyrelsen överfördes matematikerbefattningen med i huvudsak oförändrade arbetsuppgifter till dåvarande administrativa byrån, varefter densamma år 1918 förändrades till en byrådirektörstjänst, vars innehavare skulle vara föreståndare för en under sistnämnda byrå inrättad särskild »avdelning för ekonomiska utredningar». Inom denna skulle handläggas icke blott de den förutvarande matematikern åvilande arbetsuppgifterna utan därjämte vissa andra ärenden av järnvägsekonomisk, statistisk och finansiell natur.

Den av 1928 års riksdag beslutade omorganisationen av statsbaneförvaltningen innebar för styrelsens del bland annat, att de tidigare administrativa och kamerala byråerna samt avdelningen för ekonomiska utredningar ersattes med en kanslibyrå och en ekonomibyrå. Till ekonomibyrån förlades *dels* samtliga ärenden, vilka därförut handlagts av avdelningen för ekonomiska utredningar, *dels ock* ett flertal grupper av ärenden, vilka tidigare handlagts av administrativa byrån och kameralbyrån.

I fråga om personaluppsättningen å den nyinrättade ekonomibyrån hade järnvägsstyrelsen i det förslag till ändrad organisation, som låg till grund för det av 1928 års riksdag fattade beslutet, föreslagit, att förenämnda byrådirektörsbefattning för handläggning av ekonomiska utredningar skulle bibehållas, samt att byråns uppsättning av kvalificerade tjänstemän därjämte skulle utgöras av en sekreterare och en aktuarie. Under hänvisning till inträdd utveckling mot lugnare förhållanden och det förestående fastställandet av ny taxa för transporter å statens järnvägar fann vederbörande departementschef emellertid behovet av ekonomiska utredningar för en ej ringa framtid förminskat och ansåg med hänsyn härtill, att de av styrelsen föreslagna byrådirektörs- och sekreterarbefattningarna lämpligen kunde utbytas mot en förste sekreterarbefattning.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag begränsades ekonomibyråns tjänstemän i ledande ställning sålunda till tre, nämligen, utom byråchefen, en förste sekreterare och en aktuarie. Den förutvarande avdelningen för ekonomiska utredningar, vars uppsättning av kvalificerad personal sedan år 1920 utgjorts av en byrådirektör, en förste aktuarie och en aktuarie, fick alltså till en början övertaga den nya ekonomibyråns arbetsuppgifter utan att för handläggning av de ärendesgrupper, vilka övertogos från administrativa och kameralbyråerna, erhålla någon förstärkning av personal i högre grader.

De förväntningar om en lugnare utveckling på det järnvägsekonomiska området, som, enligt vad som framgår av det ovan anförda, utgjorde en av anledningarna till att ekonomibyråns personaluppsättning till en början bestämdes på sätt nyss angivits, hava emellertid icke infriats. Den yrkesmässiga landsvägstrafikens utveckling i konkurrens med järnvägarna har härvid varit en betydelsefull faktor, under vars inverkan taxeväsendet icke kunnat komma till stadga. Kostnadsbokföringens omläggning efter tidslägets fordringar samt införandet av en fortlöpande driftkostnadsanalys hava vidare krävt mycket arbete. Tidigare trafikekonomiska utredningar angående planerade nya järnvägar hava visserligen bortfallit, men i deras ställe hava tillkommit utredningar angående ifrågasatta införlivanden med statens järnvägar av enskilda järnvägar och omnibuslinjer.

För handläggning av ärenden, som äga samband med dels biltrafiken, dels kostnadsbokföringen samt verkets inkomstekonomi och taxeförhållanden,

erhöll ekonomibyrån i enlighet med av järnvägsstyrelsen gjord hemställan år 1931 två nya befattningar i aktuariegraden, av vilka den ena år 1936 höjts till sekreterarbefattning.

Järnvägsstyrelsen framhåller, att med sistnämnda åtgärder ekonomibyråns behov av särskild utredningsman emellertid icke vore tillgodosett, samt yttrar i denna fråga vidare:

Att ett sådant behov förelegat och alltjämt föreligger torde få anses framgå därav, att ekonomibyråns chef och dess förste sekreterare, sedan byrån tillkom den 1 juli 1928, icke under någon längre tid samtidigt upprätthållit sina ordinarie befattningar. Förste sekreteraren har till och med utgången av år 1931 haft förordnande att med byråchefs befogenhet leda utredning om bokföringsväsendets omläggning eller ock att tjänstgöra som byråchef för ekonomibyrån under den ordinarie byråchefens tidvisa ledigheter för särskilda uppdrag, och byråchefen har från början av år 1932 varit befriad från övriga till hans tjänst hörande göromål för att handhava och leda arbetet med den revidering av godstaxan, som styrelsen i enlighet med uttalande av vederbörande departementschef vid fastställande av nu gällande godstaxa har att verkställa. Härvid har förste sekreteraren inträtt som byråchef.

Sedan på föredragning av chefen för ekonomibyrån — tidigare byrådirektör och föreståndare för avdelningen för ekonomiska utredningar — förslag framlagts av styrelsen till 1929 års taxa och i denna sedermera vidtagits vissa viktigare ändringar, förestår som nyss nämnts utarbetande av förslag till ny godstaxa. Ledningen av detta arbete är så krävande, att det icke ansetts kunna påläggas byråchefen å ekonomibyrån utöver denne i övrigt påvilande uppgifter, utan har en särskild tjänsteman inom ekonomibyrån efter den tidigare byråchefens avgång med pension från 1 oktober 1936 förordnats verkställa utredning i denna såväl brådskande som synnerligen betydelsefulla fråga. Denne tjänsteman innehar för närvarande befattning som aktuarie, en tjänstegrad, som icke kan anses närmelsevis svara mot uppdragets natur. Man kan vidare med all visshet förvänta, att efter nämnda arbetes slutförande andra för verkets ekonomi betydelsefulla utredningar skola behöva göras. En 30-årig erfarenhet ger nämligen vid handen, att ett stadigvarande behov föreligger av tillgång till en för dylika utredningar lämpad och kvalificerad tjänsteman, som, fri från löpande arbeten, kan disponeras för särskilda utredningsuppdrag. I betraktande av affärsverkets storlek med en årsomsättning av omkring 200 miljoner kronor torde ock ett sådant behov få anses naturligt.

Det torde även här böra framhållas, att den sakkunskap inom det järnvägsekonomiska området, som en dylik utredningsman besitter, visat sig i ej oväsentlig omfattning anlitas såväl av departement som kommittéer.

På grund av ovan anförda omständigheter anser styrelsen motiverat, att en av ekonomibyråns nuvarande aktuariebefattningar omvandlas till en för utredningar inom det järnvägsekonomiska området avsedd högre befattning. Sådan har såsom inledningsvis framhållits funnits alltsedan år 1908 — eller till och med sedan 1905, ehuru de första åren på extra stat — och ända fram till 1928, till en början med benämning matematiker och sedan år 1918 med benämning byrådirektör. Med hänsyn till nuvarande organisation, enligt vilken en förste sekreterare i 27:e lönegraden är ställföreträdare för ekonomibyråns chef, torde emellertid för den nya tjänsten icke böra ifrågasättas högre tjänsteställning än som motsvarar 26:e lönegraden, varvid befattningen lämpligen synes böra benämnas förste aktuarie.

Den aktuariebefattning å ekonomibyrån, som sålunda föreslås ersatt med en förste aktuariebefattning, anses kunna indragas.

Lönenämnden har i utlåtande den 21 december 1936 anfört, att det med hänsyn till de kvalifikationer, ifrågavarande tjänsteman måste besitta, syntes befogat, att den föreslagna nya befattningen hänfördes till 26:e lönegraden, varför lönenämnden intet hade att erinra mot bifall till järnvägsstyrelsens förevarande hemställan.

Departementschefen. Av den förebragta utredningen torde framgå, att de uttalanden om minskat framtida behov av större utredningar på det järnvägsekonomiska området, som år 1928 motiverade den då beslutade uppsättningen av personal i högre grader å ekonomibyrån, under numera rådande förhållanden icke längre äga giltighet. Sålunda pågår för närvarande å ekonomibyrån en mycket omfattande utredning rörande ändrad godstaxa vid statens järnvägar, för vilket arbete en aktuarie (21:a lönegraden) därstädes helt tages i anspråk, och nya ekonomiska utredningar torde även vara att emotse för framtiden. I själva verket synes, såsom järnvägsstyrelsen ock framhållit, vid ett affärsdrivande verk av statens järnvägars omfattning så gott som ständigt förefinnas behov av en kvalificerad tjänsteman, som helt kan ägna sig åt dylika större utredningar på det ekonomiska området. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då stora fordringar måste ställas på ifrågavarande tjänstemans kompetens och skicklighet, anser jag mig böra förorda, att en ordinarie befattning i 26:e lönegraden för ändamålet tillföres järnvägsstyrelsen. I sådant syfte har järnvägsstyrelsen föreslagit inrättande av en befattning såsom förste aktuarie, vilket nödvändiggör införande i avlöningsreglementets tjänsteförteckning i 26:e lönegraden av befattningen förste aktuarie. Strängt taget borde en dylik åtgärd prövas i samband med den löneutredning, som nu verkställes av 1936 års lönekommitté. Ifrågasättas kan ock, om ej den nya befattningen kunde benämnas sekreterare i 26:e lönegraden, vilken befattning redan finnes i tjänsteförteckningen beträffande statens järnvägar. Å andra sidan torde benämningen förste aktuarie bättre än sekreterare svara mot de arbetsuppgifter, ofta av matematisk och statistisk art, som skulle åvila befattningen i fråga. Härjämte är att märka, att befattningen förste aktuarie i 26:e lönegraden redan förekommer i tjänsteförteckningen vid ett annat av kommunikationsverken, nämligen postverket, samt att i samma lönegrad vid statens järnvägar finnes befattningen förste aktuarie och chef för statistiska kontoret. Med hänsyn härtill och då det synes angeläget, att erforderlig fasthet i ekonomibyråns organisation på denna punkt med det snaraste vinnes, har jag funnit mig kunna tillstyrka, att förslag om inrättande av en förste aktuarietjänst i 26:e lönegraden nu förelägges riksdagen. Vid bifall härtill skulle en aktuarietjänst indragas.

En ny notariebefattning. I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* vidare föreslagit inrättande av en ny notariebefattning (21:a lönegraden), avsedd såsom personlig befattning för kontorsskrivaren vid statens järnvägar Edvard Mårten Sjöbeck. Till stöd för förslaget anför styrelsen till en början:

Som ett led i styrelsens strävanden att göra reklam för resor å statens järnvägar föranstaltade styrelsen redan år 1916 om utgivande av resehandböcker, innehållande dels beskrivningar över sevärdheter i järnvägens närmaste omgivning, dels praktiska anvisningar. Sådana böcker utarbetades rörande övre och nedre Norrland samt västkusten, och använde styrelsen som författare numera framlidne journalisten Gustaf Åsbrink, som enligt styrelsens mening var väl lämpad att lösa uppgifter av dylikt slag. Sedermera har styrelsen övergått till att utgiva resehandböcker av ett annat slag, vilka böcker egentligen borde kallas landskapsböcker. Dessa senare böcker innehålla nämligen inga praktiska upplysningar, enär dessa — enligt vad erfarenheten visat — ganska snart bliva föråldrade. Landskapsböckernas uppgifter hava i stället fattats så, att de skola lära läsaren att vid färd i ett landskap få blick för landskapets utvecklingshistoria ej så mycket i geologiskt hänseende som företrädesvis i avseende å vegetationen och den grad av kultur, varå denna befinner sig, ävensom för bebyggelsens karakteristiska drag ej blott i vad avser kyrkor och profana monumentalbyggnader utan även i avseende å enklare boningshus och ekonomibyggnader.

Från många håll har meddelats, att man med förtjusning följt de i landskapsböckerna föreslagna programmen för utfärderna, som i regel äro lagda så, att de äro lämpliga för en söndagspromenad. Men landskapsböckerna stimulera även till resor på längre håll, i det att de giva synpunkter på landskapsuppfattningen, som alltid äro intresseväckande men därjämte ofta nya både för landskapsinnevånaren själv och för längre bort boende. Härigenom väckes hos läsaren ett intresse att personligen lära känna det skildrade landskapet, som ofta utlöser sig i en längre resa på statens järnvägar.

Denna bokserie kan man framför allt betrakta som ett representativt hävdande utåt av statsbanornas allvarliga och medvetna arbete för stimulerandet av persontrafiken. Böckerna i och för sig äro i detta hänseende utomordentligt värdefulla, men av måhända än större värde äro det insamlade, omfattande reklammaterialet, kunskaperna och erfarenheterna, vilka lämna möjligheter att när som helst upptaga nya reklamuppgifter. Styrelsen får härvidlag såsom ett exempel nämna, att styrelsen av det utav författaren framställda, utomordentligt väl tagna och signifikativa fotografimaterialet iordningställt flera fotografiska utställningar, innehållande förstorade fotografier från de fotograferade landskapen. Dessa hava samlats i s. k. landskapsutställningar, som cirkulera på statens järnvägars olika större stationer, och hava av allmänheten uppskattats i mycket hög grad. Författarens fotografier hava även i stor utsträckning använts, då järnvägsstyrelsen såväl inom som utom Sverige deltagit i allmänna utställningar.

För arbetet med dessa landskapsböcker, bestående i studier på ort och ställe, tagandet av fotografier och författandet av texten, har styrelsen haft att tillgå en därför synnerligen lämpad person, anställd vid statens järnvägar, nämligen kontorsskrivaren vid maskinavdelningen i Hälsingborg Mårten Sjöbeck. Denne har visat sig besitta en osedvanlig kunskap om och förståelse för alla de drag, som äro utmärkande för ett landskap. Vissa naturliga förutsättningar hava hjälpt honom, förtrogenheten med den topografiska litteraturen, personliga förbindelser med landets främsta arbetande forskare, hans konstnärliga uppfattning av tingen och hans blick för det typiska. Genom under hand självständigt utförda vetenskapliga arbeten inom landskapsforskningens område har han förstått att utåt skapa förtroende och respekt inom intellektuella kretsar för de tankar och synpunkter, vilka bygga upp landskapsböckerna och giva dem betydligt större värde än tillfällighetspublikationens. En av landskapsböckernas stora förtjänster är den intima föreningen av ord och bild. Förutsättningen

därför är, att de fotografiska och intellektuella arbetsuppgifterna behärskas av en och samma person, och Sjöbeck har en sällsynt konstnärlig förmåga att med kameran fånga bilder, som på ett utmärkt sätt illustrera texten och giva liv åt vad författaren velat klargöra för läsaren. Det torde i detta sammanhang böra omnämnas, att samtliga bilder äro tagna av författaren själv. Sjöbeck har vidare en ovanlig förmåga att genom korta och uttrycksfulla bildunderskrifter fast sammanbinda ord och bild. Det första uppdrag, Sjöbeck erhöll av styrelsen, var att skriva en bok om Skåne. Denna utkom år 1928. Därefter har varje år en ny bok utgivits, nämligen år 1929 Östergötland, år 1930 Småland, år 1931 Halland, år 1932 Bohuslän och Göteborg, år 1933 Västergötland, år 1934 Värmland, år 1935 Närke samt år 1936 en reviderad upplaga av den för länge sedan slutsålda Skåneboken. För att giva en föreställning om huru utomstående fackmän värdesatt styrelsens åtgärder i avseende å ovan nämnda landskapsböcker tillåter sig styrelsen att bland den mängd välvilliga recensioner, järnvägsstyrelsen har i sitt arkiv, åberopa uttalanden av professor Rutger Sernander om Värmlandsboken, professor Carl Skottsberg om Närkesboken och museiintendenten A. A:son Sandklef om Hallandsboken.

Det arbete, Sjöbeck utfört för färdigställandet av ovan angivna landskapsböcker, har ända sedan hösten 1927 tagit hela hans arbetstid i anspråk. Endast under de två sista åren har han fått ägna sig åt några andra uppgifter. Med den intensivare reklam, som styrelsen sedan några år tillbaka bedriver, har styrelsen behov av en kraft, som har förmåga att författa och illustrera broschyrer, avsedda att sättas i händerna på personer, som begagna statsbanans rundturer, eventuellt ock andra resande. En tjänsteman vilken som helst är ej lämpad för dylika uppgifter. Men Sjöbeck har visat sig användbar även för arbete av sådan art. Under det sista året har han tidvis fått avbryta sitt arbete med revideringen av Skåneboken för att författa vissa broschyrer, som för tillfället voro behövliga. De broschyrer, han sålunda utarbetat, äro: »Sveriges nordligaste järnväg», »Vättern runt» och »Sveriges badstrand Västkusten».

Det är styrelsens avsikt att fortgå på den inslagna vägen och låta Sjöbeck fortsätta utarbetandet av landskapsböcker och reklambroschyrer. Arbetet med landskapsböckerna kommer dock hädanefter att bedrivas i något långsammare takt än hittills. Dels komma de norrländska landskapen — varom det närmast kommer att bliva fråga — att kräva mera tid, enär avstånden där äro större och den tid av året, då fältarbeten kunna pågå, kortare, dels torde Sjöbecks tid för framtiden i ökad utsträckning komma att tagas i anspråk för utarbetandet av broschyrer m. m.

Som ovan nämnts har Sjöbeck sedan år 1927 uteslutande sysslat med författareskap för styrelsens räkning. Då det befunnits, att denna anordning komme att bliva permanent, och då det under sådana förhållanden ansetts oegentligt, att han skulle kvarstå i en för helt annat syfte inrättad befattning å maskinavdelningen, har styrelsen nyligen förflyttat Sjöbeck till persontrafikbyrån, där reklamärendena rörande persontrafiken handläggas, dock att Sjöbeck skulle fortfarande vara stationerad i Hälsingborg. Något behov att han skulle utföra sitt författararbete i Stockholm har nämligen ej kunnat påvisas.

Beträffande det sätt, varpå Sjöbeck hittills beretts och framdeles anses böra beredas ersättning för sitt arbete som författare av landskapsböcker och reklambroschyrer, anför järnvägsstyrelsen:

Sjöbeck har för sitt arbete — oavsett rese- och traktamentsersättning — icke ånjutit någon annan särskild ersättning än en årlig gratifikation, som

första året utgjorde 1,000 kronor, men som redan för andra året höjdes till 1,500 kronor och 1935 till 2,000 kronor. En dylik årlig ersättning har styrelsen ansett vara motiverad på grund av arten av det arbete, Sjöbeck utfört, vilket arbete fordrat mycket större kvalifikationer än man kan påfordra av en kontorsskrivare. I denna summa ingår jämväl ersättning till Sjöbeck för en del utgifter, som han haft i och för sitt arbete och som icke på annat sätt lämpligen kunnat ersättas. Då det emellertid är oegentligt att för någon längre tid bereda en tjänsteman skälig arbetsersättning genom gratifikationer och då styrelsen alltjämt har användning för en tjänsteman med den författaregåva, som Sjöbeck visat sig besitta, har styrelsen ansett det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Sjöbeck tilldelas en så pass hög tjänstebefattning, att hans fasta inkomster från järnvägen uppgå till ungefär vad hans nuvarande avlöning jämte gratifikationen utgöra. Att inrätta en befattning, som det står envar öppet att söka, kan i här ifrågavarande fall icke vara ändamålsenligt. Styrelsen har därför stannat vid att föreslå en annan tänkbar utväg, nämligen att Sjöbeck tilldelas en personlig befattning å styrelsens stat.

Härmed vinner man det avsedda syftet att giva Sjöbeck det tillskott i avlöning, som han genom sin författarverksamhet enligt styrelsens åsikt gjort sig väl förtjänt av, men man är ej bunden av vanliga regler rörande ansökningsförfarande och dylikt. En åtgärd av ifrågavarande slag är inom kommunikationsverken ej exempellös. Styrelsen tillåter sig erinra därom, att 1913 års riksdag med bifall till därom i proposition nr 2 gjord framställning, medgav, att för tillförordnade förste postvaktmästaren E. V. Nyberg finge å postverkets övergångsstat uppföras en personlig verkmästarbefattning.

Sjöbecks inkomster från statens järnvägar äro för närvarande — oberäknat dyrtidstillägg — följande:

Lön som kontorsskrivare i 15:e lönegraden, löneklass 19 och ortsgrupp E	kr. 5,304:—
Gratifikation	» 2,000:—
	Summa kr. 7,304:—

Om man tänker sig, att Sjöbeck skulle tilldelas en befattning i 21:a lönegraden (löneklasserna 21—24), exempelvis en notariebefattning, skulle hans avlöning i ortsgrupp E uppgå till

i löneklass 21	kr. 6,000:—
» » 22	» 6,384:—
» » 23	» 6,768:—
» » 24	» 7,212:—

Härmed skulle Sjöbeck, men först om han tilldelas högsta löneklassen, ernå en inkomst, som ungefär motsvarar vad han för närvarande har. Styrelsen för sin del anser det rimligt och lämpligt, att Sjöbäck tilldelas en notariebefattning och att han, med stöd av 13 § avlöningsreglementet, förklaras berättigad att omedelbart erhålla avlöning enligt 24:e löneklassen.

På grund av det anförda har järnvägsstyrelsen hemställt, att vid bifall till styrelsens förslag om inrättande av ifrågavarande notariebefattning Kungl. Maj:t måtte medgiva, att Sjöbeck finge — utan att tjänsten ledigförklarades för ansökan — konstitueras å sagda befattning ävensom i sådan egenskap omedelbart erhålla lön enligt 24:e löneklassen.

Lönenämnden har anfört, att förevarande förslag på grund av de i detta fall föreliggande särskilda omständigheterna icke föranledde erinran från lönenämndens sida.

Departementschefen. Såsom av det anförda framgår, förefinnes vid statens järnvägar numera behov att genom reklam söka vidmakthålla och om möjligt öka persontrafiken, ett behov, som med rådande konkurrens från andra trafikmedel icke kommer att förminskas utan säkerligen för framtiden förbliva bestående. För tillgodoseende av detta behov bedriver järnvägsstyrelsen bland annat verksamhet med utgivande av illustrerade resehandböcker av en särskild typ, s. k. landskapsböcker, och reklambroschyrer, och har styrelsen för denna verksamhet haft att tillgå en för ändamålet synnerligen lämpad tjänsteman, nämligen kontorsskrivaren E. M. Sjöbeck, vilken under de sista tio åren varit helt sysselsatt härmed och såsom ersättning härför, utöver sin lön samt resekostnads- och traktamentsersättning, åtnjutit en årlig gratifikation. Enär, så vitt nu kan bedömas, behov för framtiden förefinnes av en dylik kvalificerad arbetskraft, som kan helt ägna sig åt författarverksamhet för ifrågavarande ändamål, samt nuvarande anordning med gratifikation år efter år såsom särskild ersättning för denna speciella verksamhet icke lämpligen synes böra fortfara, anser jag mig böra förorda, att Sjöbeck i stället erhåller en särskild befattning i lämplig högre lönegrad än hans nuvarande tjänst. I sådant hänseende har järnvägsstyrelsen föreslagit inrättande av en notariebefattning, och då ett genomförande av detta förslag icke kommer att medföra utgiftsökning för statens järnvägar, finner jag mig böra tillstyrka detsamma.

Därest vad sålunda förordats vinner riksdagens bifall, vill jag tillstyrka Kungl. Maj:t medgiva, att Sjöbeck må, utan hinder av gällande bestämmelser om befattnings kungörande till ansökan, av järnvägsstyrelsen konstitueras å ifrågavarande notariebefattning samt att han å berörda tjänst må omedelbart erhålla lön enligt den högsta eller 24:e löneklassen.

Indragning av befattningen förrådsförvaltare. I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* framlagt förslag om indragning av befattningen förrådsförvaltare (22:a lönegraden) vid statens järnvägar. Till stöd härför yttrar styrelsen:

Inom 22:a lönegraden finnes nu inrättad en förrådsförvaltarbefattning, av vilken antalet utgör endast en. Dennes innehavare har varit placerad i Örebro såsom föreståndare för den förrådsavdelning, som under verkstadschefens befäl funnits vid huvudverkstaden där. Sedan emellertid den i Stockholm tidigare befintliga förrådsavdelningen numera överflyttats till Örebro genom inrättandet av centralförrådet där och i samband därmed ock förrådsintendentsbefattningen i Stockholm ävenledes överflyttats till Örebro, har nämnda förrådsförvaltarbefattning blivit överflödig. Den har ock sedan flera år hållits vakant.

Departementschefen. Med biträdande av vad järnvägsstyrelsen i förevarande hänseende föreslagit vill jag förorda, att ifrågavarande, för närvarande vakanta befattning från och med den 1 juli 1937 måtte utgå ur avlöningsreglementets tjänsteförteckning.

Fråga om inrättande av två nya överinspektorsbefattningar. I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* framlagt förslag om höjning av stationerna Hallsberg och Nässjö från klass 1 A till överinspektorsklass samt i anslutning härtill om höjning av befattningarna såsom föreståndare för dessa stationer från stationsinspektor av klass 1 A (25:e lönegraden) till överinspektor (26:e lönegraden).

Till stöd härför har anförts, att berörda stationer beträffande såväl storleksordning och trafikens art stode i en särsklass samt att i samband med undersökningar i anslutning till pågående utredning rörande nya grunder för stationernas klassificering det ville synas, som om även vid poängtalets eventuella uppbyggande på arbetsvärdetal för olika faktorer sagda två stationer jämte nuvarande stationer av överinspektorsklass skulle komma i en klass för sig. Arbetet vid stationerna i Hallsberg och Nässjö karakteriserades av den stora övergångstrafiken beträffande såväl resande som gods och ställde därför särskilt stora krav på föreståndarna, varjämte dessa hade under sig betydande personalstyrkor, i båda fallen omkring 250 man; vid Nässjö station ombesörjdes trafik jämväl för tre anslutande enskilda järnvägars räkning. En uppflyttning av ifrågavarande stationer syntes icke på något sätt föregripa pågående klassificeringsutredning.

Lönenämnden har anfört, att nämnden lika med järnvägsstyrelsen ansåge, att ifrågavarande båda stationer skäligen borde uppflyttas till överinspektorsklass och att detta kunde ske, utan att pågående utredning rörande trafikanstalternas klassificering föregrepes. Lönenämnden har därför tillstyrkt bifall till förevarande förslag.

1936 års klassificeringskommitté har till följd av remiss avgivit utlåtande den 8 februari 1937 samt därvid anfört:

Med anledning av denna remiss har kommittén gjort en jämförande utredning, bland annat genom besök å respektive orter, beträffande å ena sidan nu ifrågavarande stationer samt å andra sidan centralstationerna i Göteborg och Malmö (överinspektorsklass) ävensom Örebro (1 A), vilken sistnämnda station inom sin klass i storleksordning torde komma närmast efter Hallsberg och Nässjö.

Kommittén har med stöd av berörda utredning för sin del kommit till den uppfattningen, att stationerna Hallsberg och Nässjö i fråga om arten och omfattningen av där förekommande trafikarbete samt det respektive föreståndare åvilande ansvaret för detta arbetes tillfredsställande avveckling i viss mån intaga en särställning i förhållande till övriga järnvägsstationer av klass 1 A. Vid en ändrad klassificering av statens järnvägars stationer äro alltså enligt kommitténs uppfattning Hallsberg och Nässjö de stationer av klass 1 A, vilka i främsta rummet böra ifrågakomma till en uppflyttning.

Vid den hittills av kommittén verkställda utredningen har emellertid framkommit, att såväl från postverkets som telegrafverkets sida krav sannolikt komma att framställas om en uppflyttning av vissa postkontor respektive telegrafstationer, som hänföras till klass 1 A respektive 1 B, till högsta klassen för berörda verk. Därest Kungl. Maj:t icke skulle finna att dessa frågor för samtliga tre verken böra bedömas enhetligt i ett sammanhang, har kommittén ingen erinran mot järnvägsstyrelsens föreliggande förslag.

Departementschefen. Även om skäl synas förebragta för en uppflyttning i klass av stationerna i Hallsberg och Nässjö, torde dock frågan om en dylik åtgärd med hänsyn till de konsekvenser, detta enligt vad klassificeringskommittén anfört skulle kunna medföra beträffande post- och telegrafverken, icke fristående från kommitténs pågående utredning nu böra upptagas till prövning. Med hänsyn härtill har jag ej funnit mig böra förorda förslag i ämnet till innevarande års riksdag.

Fråga om inrättande av sju nya baninspektorsbefattningar. I skrivelse den 30 oktober 1935 hemställde *järnvägsstyrelsen* om inrättande av sju nya baninspektorsbefattningar (22:a lönegraden), avsedda att jämte en redan befintlig dylik befattning användas för att bereda förbättrad löneställning åt de underingenjörer (20:e lönegraden), som tjänstgjorde såsom sektionsföreståndarnas närmaste män och ställföreträdare å åtta angivna, mera arbetstyngda bansektioner.

Till stöd för förslaget anfördes, att berörda bansektioners längd efter hand alltmera utökats, så att banlängden, som år 1915 i medeltal utgjort 130.6 km., år 1935 uppgick till 287.2 km., att föreståndarna för dessa större sektioner dåmera ej medhunne att, såsom tidigare skett, ensamma leda och övervaka allt arbete inom respektive sektioner utan att de måst till mer eller mindre självständig handläggning överlåta en del av arbetsuppgifterna på sina närmaste män, underingenjörerna, samt att härigenom ökade krav kommit att ställas på dessa tjänstemän.

Framställningen, som tillstyrktes av lönenämnden, anmäldes inför *Kungl. Maj:t* den 28 februari 1936 (i proposition nr 141), därvid departementschefen anförde, att även om arbetsuppgifterna för ifrågavarande underingenjörer efter hand blivit mera krävande, det dock, med hänsyn till närmast jämförliga befattningars i andra verk löneställning och då en allmän översyn av avlöningsbestämmelserna för statens tjänstemän inom kort torde komma till stånd, syntes icke då böra vidtagas någon höjning i omförmälda befattningshavares löneställning utan att därmed torde böra tillsvidare anstå.

I enlighet härmed avläts intet förslag i ämnet till 1936 års riksdag.

I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* förnyat sin framställning i denna fråga samt utöver vad förut anförts framhållit, att det i själva verket endast gällde vidhållandet av en av statsmakterna vid baninspektorsbefattningens inrättande godkänd princip innebärande, att dylika befattningar skulle få disponeras för föreståndarens närmaste man å de mera arbetstyngda bansektionerna. Antalet baninspektorstjänster, som ursprungligen uppgått till 5, utgjorde efter i samband med det elektrifierade bannätets utvidgning nödvändiggjort utbyte mot tre elektroingenjörsbefattningar (jämväl 22:a lönegraden) för närvarande endast 2, varav blott en funnes tillgänglig för linjetjänsten.

Lönenämnden har anfört, att innebörden av de för 1936 års lönekommitté meddelade direktiven gjorde sannolikt, att förevarande fråga icke komme

att upptagas till behandling av sagda kommitté, varför lönenämnden vidhölle sitt förut gjorda tillstyrkande av förslaget.

Då denna fråga synes vara av beskaffenhet att böra prövas i samband med det på grund av järnvägselektrifieringens fortgående utökning alltmera aktuella spörsmålet om bansektionsföreståndarnas arbetsuppgifter m. m., torde förevarande fråga, oavsett om densamma kommer under omprövning i samband med 1936 års lönekommittés utredning eller icke, i varje fall icke nu böra företagas till avgörande. Jag anser mig därför icke kunna tillstyrka, att framställning i ämnet avlåtes till pågående riksdag. *Departementschefen.*

Fråga om inrättande av två nya byråassistentbefattningar (21:a lönegraden). *Järnvägsstyrelsens* skrivelse den 14 november 1936 innehåller vidare förslag om inrättande av två nya byråassistentbefattningar (21:a lönegraden) för biträde med ledningen av statens järnvägars automobiltrafik inom II och III distrikten. Till stöd härför anför styrelsen:

Statens järnvägar bedriva som bekant en omfattande automobiltrafik i egen regi inom II distriktet. Denna rörelse har på senare tid avsevärt utvidgats, i det dels statens järnvägars egna linjer utsträckts, dels privata omnibuslinjer i Bohuslän och Halland övertagits av statens järnvägar. Hela denna biltrafik sorterar närmast under trafikinspektören vid 9:e trafiksektionen. Med de senaste linjeförvärven omfattar den under denne trafikinspektör sorterande biltrafiken numera en trafikerad väglängd av omkring 700 km., en sträcka, som är längre än de till trafiksektionen hörande järnvägslinjerna. Den för denna trafik disponerade vagnparken består av ett 60-tal omnibussar jämte ett antal släpvagnar och lastbilar. Förutom denna biltrafik i statens järnvägars regi, delvis i bolagsform, hava statens järnvägar etablerat samtrafik med en mängd privata billinjer, vilken samtrafik även kräver övervakning av trafikinspektören. För biträde med hithörande göromål är en byråassistentbefattning i 21:a lönegraden erforderlig.

Även inom III distriktet bedriva statens järnvägar numera biltrafik i stor utsträckning, i det en hel del privata billinjer i Skåne och Halland övertagits och införlivats med statens järnvägar. Ifrågavarande omnibusrörelse omfattar två stora komplex, nämligen linjerna Malmö—Lund, Malmö—Lomma—Lund, Lund—Eslöv och Malmö—Löddeköpinge—Landskrona samt de under aktiebolaget Kullens Omnibustrafik sorterande linjerna i nordvästra Skåne och i Halland. Samtliga linjer omsluta en trafikerad väglängd av 480 kilometer. Antalet bussar uppgår till 59 och den för denna rörelse anställda personalen utgör omkring 75 man.

Ifrågavarande omnibustrafik berör till sin största del 12:e trafiksektionen, i det av angivna väglängd 364 kilometer falla inom denna sektions trafikområde. Med trafikens skötsel sammanhänger bland annat handläggningen av en mängd taxe-, turliste- och avtalsärenden etc. För detta nya och icke minst ur ekonomisk synpunkt för verket betydelsefulla arbetsområde måste avdelas en kvalificerad arbetskraft, och får styrelsen fördenskull föreslå inrättandet av en byråassistentbefattning i 21:a lönegraden.

Lönenämnden har anfört:

De av statens järnvägar trafikerade omnibuslinjerna inom II och III distrikten äro fördelade i fyra särskilda grupper, med trafikrörelsen inom de skilda grupperna organiserad på olika sätt. Å de till den nordligaste gruppen hö-

rande linjerna inom Bohuslän och norra Halland bedriva statens järnvägar trafiken i egen regi. De inom Halland mellan Varberg och Laholm belägna linjerna trafikeras av det genom järnvägsstyrelsens medverkan bildade aktiebolaget Hallands Omnibustrafik, vars aktier innehavas av statens järnvägar. Liknande är förhållandet beträffande de under aktiebolaget Kullens Omnibustrafik sorterande linjerna i nordvästra Skåne och södra Halland, under det att trafiken på de från Malmö och Lund utgående linjerna är utlämnad på entreprenad. Beträffande en var av de tre sistnämnda grupperna är skötseln av och den omedelbara tillsynen över driften å de olika till gruppen hörande linjerna genom särskilda avtal anförtrodd åt funktionär, som tidigare innehaft motsvarande ställning vid respektive linjer före dessas övergång i statens ägo. Ledningen av och kontrollen över omnibusrörelsen utövas inom II distriktet av trafikinspektören vid 9:e trafiksektionen men är inom III distriktet centraliserad till distriktskansliet.

Av det anförda torde framgå, att organisationen av den för statens järnvägar förhållandevis nya omnibusrörelsen inom II och III distrikten ännu icke vunnit sådan enhetlighet och stadga, att det framtida personalbehovet för denna rörelse kan med säkerhet bedömas. Lönenämnden anser därför, att med inrättande av de utav järnvägsstyrelsen föreslagna ordinarie befattningarna för närvarande bör anstå. Det behov av ytterligare, kvalificerade arbetskrafter för här ifrågavarande ändamål, som även enligt lönenämndens mening föreligger, lärer kunna fyllas genom tillsättande av extra ordinarie tjänstemän i lämplig lönegrad. Lönenämnden får sålunda avstyrka bifall till järnvägsstyrelsens framställning i nu förevarande avseende.

Departementschefen. Ehuru ett visst behov av kvalificerad arbetskraft för biträde med ledningen av ifrågavarande numera ej obetydliga gren av statens järnvägars trafikrörelse å II och III distrikten förefinnes, synes organisationen av denna automobiltrafik ännu icke hava erhållit den definitiva karaktär, att för tillgodoseende av berörda personalbehov ordinarie befattningar redan nu böra avses. Lika med lönenämnden anser jag därför, att med inrättande av de föreslagna två byråassistentbefattningarna bör i avvaktan på någon tids ytterligare erfarenhet anstå.

Fråga om inrättande av en ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden och tre nya expeditionsföreståndarebefattningar i 21:a lönegraden. I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* hemställt om inrättande av en ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden samt tre nya expeditionsföreståndartjänster i 21:a lönegraden.

Avsikten med sekreterarbefattningen i 24:e lönegraden är att bereda förbättrad löneställning åt den notarie (21:a lönegraden), som leder arbetena å persontrafikbyråns tidtabellsavdelning. Styrelsen anför, att de arbetsuppgifter, som åvilade denna avdelning, vore synnerligen omfattande och viktiga samt växte med den fortgående ökningen av statens järnvägars järnvägs- och automobillinjer ävensom trafiken därå. Utformningen av tidtabellen vore av stor betydelse för såväl trafikanterna som för verkets ekonomi. På ifrågavarande notarie måste därför ställas stora fordringar beträffande kunskaper och omdöme, särskilt som han efter hand alltmera fått svara för detaljbehandlingen av tidtabellsärendena, vilket arbete numera ej medhunnes av byråchefen. Med hänsyn till det ökade arbete och ansvar, som

alltså ålåge ifrågavarande notarie, syntes hans befattning böra höjas till sekreteraretjänst i 24:e lönegraden.

De tre expeditionsföreståndarbefattningarna i 21:a lönegraden äro avsedda såsom föreståndare för biljettexpeditionen vid Lund C, avgående godsexpeditionen vid Stockholms södra station samt godsexpeditionen vid Jönköping C. Enligt av järnvägsstyrelsen utarbetade grunder för befälsuppsättning m. m. å biljett- och godsexpeditioner anses berörda tre expeditioner numera vara av den storleksordning, att de samtliga böra förestås av expeditionsföreståndare. Styrelsens förslag innebär alltså, att de nuvarande föreståndarnas befattningar, förste stationsskrivartjänster (17:e lönegraden), skulle höjas till expeditionsföreståndartjänster i 21:a lönegraden, varvid för uppgiften såsom närmaste man och ställföreträdare åt en var av föreståndarna å godsexpeditionerna vid Stockholms södra station och Jönköping C skulle bibehållas en förste stationsskrivarbefattning.

Lönenämnden har tillstyrkt förslaget om inrättande av en sekreterarbefattning i 24:e lönegraden å persontrafikbyrån och en expeditionsföreståndartjänst i 21:a lönegraden å godsexpeditionen vid Jönköping C. Beträffande godsexpeditionen vid Stockholms södra station har lönenämnden med hänsyn till att godstrafiken där visade starkt stigande tendens ansett sig icke böra motsätta sig den föreslagna höjningen av föreståndarens tjänsteställning. Däremot har nämnden, då rörelsen vid biljettexpeditionen vid Lund C icke ännu syntes hava nått den utveckling, att höjning av föreståndarbefattningen därstädes kunde anses påkallad, avstyrkt bifall till framställningen härom.

Departementschefen.

Då de lönefrågor, som avses i nu omförmälda förslag, icke lämpligen synas böra under pågående löneutredning upptagas till prövning, har jag icke ansett mig böra förorda framläggande av förslag i dessa ämnen till innevarande riksdag, utan hava ifrågavarande framställningar överlämnats till finansdepartementet.

Fråga om inrättande av nya befattningar i 20:e och 24:e lönegraderna m. m. I skrivelse den 30 oktober 1935 hemställde *järnvägsstyrelsen,* att i avlöningsreglementets tjänsteförteckning måtte vid statens järnvägar införas en ny befattning i 20:e lönegraden med benämningen assistent.

Till stöd för förslaget anförde styrelsen, att inom styrelsen eller å befälsexpeditionerna vid linjeförvaltningen icke funnes någon administrativ eller kameral befattning i nämnda lönegrad, motsvarande kontrollörsbefattningarna vid post- och telegrafverken, att det emellertid vid flera tillfällen visat sig önskvärt och fördelaktigt att inom sagda lönegrad hava tillgång till en befattning, som kunde användas i sådana fall, då notariebefattning (21:a lönegraden) måste anses vara väl hög, samt att behov av dylik befattning för det dåvarande förelåge för att bereda förbättrad löneställning åt envar av de två förste bokhållare (18:e lönegraden), vilka tjänstgjorde som närmaste män och ställföreträdare åt cheferna för kammarkontoret samt för biljett- och blankettkontoret.

Lönenämnden förordade inrättandet vid statens järnvägar av en ny tjänst i 20:e lönegraden, avsedd för kamerala eller administrativa arbetsuppgifter, men ifrågasatte därvid, att befattningen skulle benämnas byråassistent.

Vid anmälan inför *Kungl. Maj:t* den 28 februari 1936 (i proposition nr 141) av järnvägsstyrelsens berörda förslag anförde departementschefen, att av det anförda syntes framgå, att ett visst behov av befattningar i 20:e lönegraden för administrativa och kamerala göromål förefunnes vid statens järnvägar. Frågan om införande i tjänsteförteckningen av en ny befattning syntes emellertid i förevarande fall böra prövas i samband med den blivande allmänna översynen av avlöningsbestämmelserna för statens befattningshavare. Med hänsyn härtill och då det av järnvägsstyrelsen anmälda behovet icke syntes trängande, hade departementschefen icke ansett sig böra förorda förslag i ämnet till riksdagen.

I enlighet härmed avläts intet förslag härom till 1936 års riksdag.

I sin skrivelse den 14 november 1936 har *järnvägsstyrelsen* återkommit till denna fråga samt hemställt, att förslag om inrättande vid statens järnvägar av befattningen byråassistent i 20:e lönegraden måtte föreläggas innevarande års riksdag.

Styrelsen framhåller, att behovet av berörda befattning ytterligare vuxit, vadan inrättandet av densamma icke borde uppskjutas. Det hade vid olika tillfällen ifrågasatts inrättande av nya notarietjänster å vissa byråer inom styrelsen, men styrelsen, som dittills ej känt sig övertygad om behovet därav, hade icke gjort framställning i ämnet hos Kungl. Maj:t. Med styrka hade emellertid ånyo framhållits, att det icke längre kunde undanskjutas att tillgodose behovet av vissa högre befattningar, och styrelsen hade därför ansett sig nu böra föra frågan vidare, därvid styrelsen dock ansett, att det vore till fyllest med tjänster i 20:e lönegraden.

Styrelsen anför, att antalet erforderliga ytterligare dylika befattningar utgjorde 7, nämligen en för vardera av maskintekniska byrån, förrådsbyrån, militärbyrån och godstrafikbyrån samt tre för utrikes taxebyrån. Rörande dessa tjänster, med vilkas inrättande avses att bereda förbättrad löneställning för motsvarande antal bokhållare (17:e lönegraden), lämnar styrelsen en utförlig motivering, beträffande vilken må hänvisas till handlingarna i ärendet.

Järnvägsstyrelsens förslag om inrättande av befattningen byråassistent i 20:e lönegraden är emellertid denna gång föranlett av ytterligare en anledning, nämligen av styrelsen ifrågasatt sänkning i lönegrad i distriktskamrerarbefattningarna (22:a lönegraden), vilka äro 5 till antalet, en för varje distrikt.

Styrelsen har därvid erinrat, att styrelsen i skrivelse den 29 september 1933 framlade förslag till indragning av distriktskassörsbefattningarna (21:a lönegraden), vilket förslag förelades 1934 års riksdag och av densamma bifölls (proposition nr 122 och riksdagens skrivelse nr 114). Till stöd härför anfördes, att distriktskassörernas arbetsuppgifter förenklats genom statens järnvägars övergång till postgirosystemet samt därjämte betydligt förminskats genom skedd förändring beträffande redovisningen av trafikuppbörden och i synnerhet genom vidtagen överflyttning av in- och utbetalningar för huvudförråden och huvudverkstäderna från distriktskassorna till styrel-

sens kassa. Styrelsen anförde vidare, att berörda nydaningar inom bokförings- och kassaväsendet berörde även distriktskamrerarna, vilkas tidigare ställning såsom ledare av distriktsbokföringen därigenom avsevärt rubbats, i det att å dem förut ankommande bokföringsgöromål till en ej oväsentlig del överflyttats till styrelsen, vartill komme, att ifrågasatt ytterligare överflyttning av utbetalningar till styrelsens kassa kunde medföra fortsatt beskärning av deras arbetsåligganden. Under sådana förhållanden syntes det kunna ifrågasättas, huruvida distriktskamrerarnas kvarstående funktioner inom bokföringsväsendet kunde motivera befattning i 22:a lönegraden.

Styrelsen anför vidare, att sedan ytterligare erfarenhet numera vunnits härutinnan, styrelsen nu ansåge sig böra underställa frågan statsmakternas avgörande. Genom de till centralisering av bokföringen och kassarörelsen syftande åtgärder, vilka redan vidtagits eller vore avsedda att vidtagas, hade mängden av kamrerarna påvilande arbetsuppgifter undergått respektive komme att undergå en sådan minskning, att en sänkning av tjänsteställningen för dem torde få anses lika motiverad som den redan genomförda beträffande distriktskassörerna. Dessutom vore att märka, att den härvidlag för styrelsen avgörande synpunkten vore, att enbart ledningen av bokföringsgöromålen och vad därmed hade samband numera icke fullt krävde sin man. En utfyllnad med andra arbetsuppgifter, främst med kamerala ärenden och personalärenden, vore för den skull erforderlig och hade väl också i allmänhet skett, om än efter något olika linjer och till olika omfattning, beroende på de nuvarande kamrerarnas personliga läggning liksom ock på vilka ärenden respektive distriktschefer ansett lämpligt åt dem anförtro. Efter omförmälda fortsatta centralisering komme givetvis sagda »övriga arbetsuppgifter» att spela en ännu mycket större roll, varför styrelsen nu föresloge icke blott en sänkning i lönegrad för distriktskamrerartjänsterna utan även dessa tjänsters utbyte mot befattningar av annan karaktär.

Med hänsyn till arbetsuppgifterna borde den nya befattningen hänföras till 20:e lönegraden, därvid jämväl denna befattning syntes böra benämnas byråassistent. Antalet erforderliga dylika befattningar utgjorde fem, en för varje distrikt, och kunde vid bifall härtill nuvarande fem distriktskamrerartjänster, av vilka två vore vakanta, indragas.

Styrelsen har alltså hemställt, att distriktskamrerarbefattningarna måtte indragas och ersättas med byråassistentbefattningar i 20:e lönegraden samt att tre distriktskamrerare måtte uppföras å övergångsstat.

Vidare har *järnvägsstyrelsen* i sin skrivelse den 14 november 1936 framlagt förslag om inrättande vid statens järnvägar, utöver nuvarande förrådsintendentsbefattning i 27:e lönegraden, av befattningen förrådsintendent i 24:e lönegraden.

Styrelsen erinrar, att föreståndarna för varje distrikts förrådsavdelning, vilka genom det år 1918 verkställda avskiljandet av distriktens förrådstjänst från maskinavdelningen erhållit en mera självständig ställning med placering i 27:e lönegraden och titeln förrådsintendent, vid 1932 års ändring i förrådsavdelningens organisation blevo direkt underställda styrelsens förrådsdirektör. Genom vidtagna rationaliseringsåtgärder inom förrådsväsendet, bland annat centralisering av upphandlingen av effekter och materialier från distrikten till styrelsens förrådsbyrå, hade förrådsintendenternas arbete och ansvar väsentligen minskats, och så komme ytterligare att ske vid förverkligandet av styrelsens avsikt att i och med inrättandet av centralförrådet i Örebro förlägga en än mindre del än nu av lagerhållningen vid de periferiska

förråden. På grund härav hade förrådsintendenternas arbetsuppgifter och befogenhet, särskilt å de två nordliga distrikten (Östersund och Luleå), redan så förminskats, att styrelsen ansåge, att när dessa två befattningar inom de närmaste två åren bleve vakanta genom innehavarnas avgång ur tjänst eller transport till andra tjänsteställen, en nedflyttning av dessa båda befattningar borde ske till 24:e lönegraden. Beträffande förrådsintendentstjänsterna i Malmö och Göteborg, där förrådsrörelsen och värdeomslutningen dock ännu hölle sig större än å de två nordliga distrikten, vore styrelsen icke beredd att för närvarande taga ståndpunkt i fråga om deras lönegradsplacering.

På grund av det anförda har styrelsen hemställt, att i avlöningsreglementets tjänsteförteckning måtte vid statens järnvägar i 24:e lönegraden införas befattningen förrådsintendent, att antalet av dylika befattningar samt förrådsintendentstjänster i 27:e lönegraden måtte fastställas till 2 respektive 3 samt att, i den mån så skulle visa sig erforderligt, två förrådsintendenter måtte från och med den 1 juli 1937 uppföras å övergångsstat.

Med anledning av vad järnvägsstyrelsen sålunda föreslagit har *centralstyrelsen för statens järnvägars befälsförbund* på anförda skäl hemställt, att förslaget om inrättande av byråassistentbefattningar i 20:e lönegraden måtte bifallas men att förslagen om indragning av distriktskamrerartjänsterna samt om sänkning av två förrådsintendentstjänster från 27:e till 24:e lönegraden icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Lönenämnden har anfört, att nämnden, som avlagt besök å distriktskansliet vid I distriktet och där tagit del av de arbetsuppgifter, som åvilade distriktskamreraren, därvid kommit till den uppfattningen, att en sänkning av distriktskamrerartjänsternas nuvarande lönegradsplacering vore ofrånkomlig samt att befattningarna borde hänföras till 20:e lönegraden, varvid dock dessa nya befattningar borde, såsom järnvägsstyrelsen ställt i utsikt, tillföras ytterligare arbetsuppgifter utöver vad som nu ålåge distriktskamrerarna. Lönenämnden har alltså förordat, att befattningen byråassistent i 20:e lönegraden nu inrättades vid statens järnvägar, därvid nämnden uttalat, att nämnden i förevarande sammanhang icke ingått på närmare granskning av det antal dylika befattningar, som järnvägsstyrelsen begärt för att bereda förbättrad löneställning åt vissa bokhållare å styrelsens byråer.

Vidkommande förrådsintendentsbefattningarna har lönenämnden anfört, att nämnden med hänsyn till de av järnvägsstyrelsen lämnade uppgifterna om förrådsintendenternas i Östersund och Luleå arbetsuppgifter och befogenheter ansåge en placering av dessa förrådsintendenter i 24:e lönegraden sakligt motiverad, varför lönenämnden finge tillstyrka förslaget i denna del.

Departementschefen. Vad beträffar förrådsintendentsbefattningarna, torde jag få meddela, att efter avlåtandet av järnvägsstyrelsens skrivelse av den 14 november 1936 förrådsintendenten i Östersund avlidit samt förrådsintendenten i Malmö beviljats avsked med utgången av april månad 1937. Det sålunda inträffade skulle alltså underlätta genomförandet av styrelsens förslag beträffande förrådsintendentstjänsterna. Då det såväl beträffande distriktskamrerare som förråds-

intendenter endast är fråga om ett ringa antal tjänster, torde, därest en indragning av dessa befattningar anses böra vidtagas, en successiv anpassning kunna ske så, att befattningarna, efter hand som nuvarande innehavare avgå eller befordras, hållas vakanta, tills de kunna ersättas av nya befattningar, varigenom placeringen på övergångsstat av nuvarande innehavare undvikes.

Emellertid synas de under förevarande punkt omförmälda frågorna om införande i tjänsteförteckningen av nya befattningar och i samband därmed om avvägning av förrådsintendents- och distriktskamrerarbefattningarnas lönegradsplacering vara av beskaffenhet att böra prövas i samband med den av 1936 års lönekommitté nu bedrivna löneutredningen. Med hänsyn härtill och då med genomförande av ifrågavarande förslag torde utan större olägenhet kunna någon tid anstå, har jag ej ansett mig böra förorda framläggande av förslag i dessa ämnen till innevarande års riksdag, utan hava förevarande framställningar överlämnats till finansdepartementet.

I enlighet härmed skulle de nuvarande förrådsintendents- och distriktskamrerarbefattningarna tills vidare bibehållas, och torde de av dessa befattningar, som nu äro eller tilläventyrs bliva vakanta, i avvaktan på den slutliga prövningen av befattningarnas löneställning, icke böra återbesättas utan fortfarande hållas vakanta.

Sammanfattning. I enlighet med vad jag här förordat skulle i avlöningsreglementets tjänsteförteckning vid statens järnvägar i 26:e lönegraden upptagas befattningen förste aktuarie samt ur nämnda förteckning vid samma verk ur 22:a lönegraden utgå befattningen förrådsförvaltare. Vidare skulle vid statens järnvägar antalet förste aktuariebefattningar upptagas med 1, antalet notariebefattningar ökas från 12 till 13 samt antalet aktuarietjänster minskas från 4 till 3, allt räknat från och med den 1 juli 1937. Då genom beslut av 1936 års riksdag antalet notariebefattningar från och med den 1 januari 1938 bestämts till 13, skulle detta antal från sistnämnda tidpunkt nu fastställas till 14.

Statens vattenfallsverk.

I skrivelse den 30 november 1936 har vattenfallsstyrelsen framlagt förslag bland annat om inrättande av två nya ordinarie befattningar inom 21:a—30:e lönegraderna vid statens vattenfallsverk. Avsikten härmed är att bereda ordinarie anställning åt två icke-ordinarie tjänstemän vid verket, därav en extra tjänsteman av klass I.

Beträffande sistnämnda kategori av icke-ordinarie tjänstemän torde jag få erinra, att enligt av vattenfallsstyrelsen med stöd av Kungl. Maj:ts den 31 december 1920 givna bemyndigande utfärdade allmänna bestämmelser och avlöningsbestämmelser för extra och tillfälliga tjänstemän vid statens vattenfallsverk finnas extra tjänstemän av klass I och av klass II. Till klass I hänföras extra tjänstemän, vilka innehava i huvudsak samma kvalifikatio-

ner och erfarenhet, som i allmänhet krävas av motsvarande eller jämförbara ordinarie tjänstemän, och vilka anses behövliga under en mera avsevärd tid, och till klass II sådana, vilkas fortsatta anställning tillsvidare är behövlig. För extra tjänstemän av klass I äro fastställda två löneplaner, 1 a och 1 b. Lön enligt den förra planen utgår till tjänsteman, anställd vid byrå hos styrelsen eller vid permanent lokalförvaltning, och enligt den senare planen till tjänsteman, anställd vid lokalt byggnadsföretag eller stamlinjebyggnad. Löneplanerna 1 a och 1 b äro uppbyggda i överensstämmelse med den ordinarie löneplanen, ehuru själva lönebeloppen ligga ungefär 5 respektive 10 procent över den för ordinarie tjänstemän fastställda lönenivån. Extra tjänstemän av klass II avlönas enligt en plan, vilken som förebild har den för extra ordinarie tjänstemän gällande löneplanen.

Under de senare åren hava åtskilliga uttalanden gjorts samt jämväl åtgärder vidtagits i syfte att åvägabringa en bättre proportion mellan ordinarie och icke-ordinarie personal vid statens vattenfallsverk, därvid särskilt tagits sikte på angelägenheten att söka nedbringa den ursprungligen för byggandet av verkets anläggningar avsedda men sedermera i viss utsträckning jämväl för driften använda extra personalen av klass I.

Sålunda har Kungl. Maj:t genom brev den 16 december 1932 och den 10 november 1933 i samband med fastställande av antalet ordinarie befattningar av högst 20:e lönegraden vid statens vattenfallsverk under åren 1933 och 1934 förordnat, att till innehavare av icke-ordinarie befattning hos vattenfallsstyrelsen eller vid permanent lokalförvaltning vid statens vattenfallsverk tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade, icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall utgå högre löneförmåner än som enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser tillkomme extra ordinarie befattningshavare i motsvarande grad, dock att utan hinder härav innehavare den 16 december 1932 av befattning av ifrågavarande slag fortfarande finge bibehållas vid honom i samma befattning då tillkommande löneförmåner.

Därjämte har Kungl. Maj:t, efter förslag av 1934 års avlöningsrevision, genom brev den 31 maj 1935 fastställt sådana bestämmelser angående civila pensionsreglementets tillämpning å extra tjänstemän vid statens vattenfallsverk, att även extra tjänstemän av klass I i pensionshänseende jämställas med extra ordinarie tjänstemän.

Vidare har Kungl. Maj:t i de senaste årens personalstater vid statens vattenfallsverk varje år efter förslag av vattenfallsstyrelsen fastställt ett ökat antal befattningar i högst 20:e lönegraden, därvid av de ytterligare beviljade tjänsterna de flesta varit avsedda för beredande av ordinarie anställning åt extra tjänstemän av klass I och II samt åt extra ordinarie tjänstemän.

Slutligen hava, efter det vattenfallsstyrelsen verkställt en översyn rörande personalens vid vattenfallsverket tjänste- och löneförhållanden, genom beslut särskilt av 1936 års riksdag (proposition nr 141 och riksdagens skrivelse nr 207) inrättats åtskilliga nya ordinarie befattningar i 20:e—27:e löne-

graderna i syfte huvudsakligen att bereda ordinarie anställning åt extra ingenjörer av klass I och extra ordinarie ingenjörer i motsvarande lönegrader.

Jag övergår härefter till vattenfallsstyrelsens föreliggande förslag.

En ny förste byråingenjörsbefattning. Den ena av de av *vattenfallsstyrelsen* i dess skrivelse den 30 november 1936 föreslagna nya ordinarie tjänsterna är en förste byråingenjörsbefattning (27:e lönegraden), avsedd för styrelsens byggnadstekniska byrå. Till stöd för förslaget yttrar styrelsen följande:

Sedan år 1920 är vid vattenfallstyrelsens byggnadstekniska byrå anställd en ingenjör såsom betongspecialist. Denne ingenjör har till uppgift:

att giva sakkunniga anvisningar vid utarbetande av betongkonstruktioner och kontrollera för desamma utförda ritningar;

att undersöka kvaliteten av den sand och de stenmaterialier, som kunna komma i fråga för betongberedning vid planerade byggnadsföretag;

att efter utförande av provningar med de utvalda sand- och stenmaterialierna utarbeta föreskrifter rörande betongberedningen;

att ansvara för utväljande i varje särskilt fall av lämplig cementsort;

att vara sakkunnig rådgivare åt arbetscheferna vid betongarbetenas utförande;

att giva instruktioner angående den kontinuerliga kontrollen i hållfasthets- och vattentäthetshänseende beträffande betongarbeten och granska resultaten av utförda provningar;

att inspektera färdiga anläggningar ur betongteknisk synpunkt samt föreslå lämpligt sätt för utförande av erforderliga reparationer; samt

att följa betongteknikens utveckling genom studium av den in- och utländska litteraturen på området.

Fordringarna på byggnadsverk av betong hava med åren blivit allt större, såväl ur konstruktiv synpunkt som i fråga om betongens kvalitet, särskilt med hänsyn till dess beständighet mot vattnets inverkan vid ensidigt vattentryck. Därtill kommer, att, efter hand som vattenfallsverkets anläggningar ökat i antal, också mängden av de betongmurverk och dylikt, som fordra tillsyn och underhåll, i avsevärd grad tilltagit. Det är av stor ekonomisk betydelse, att alla hithörande frågor bliva behandlade på ett sätt, som motsvarar teknikens högsta ståndpunkt. Med hänsyn till de stora krav, som nu ställas på betongspecialisten, bör ifrågavarande befattning enligt vattenfallsstyrelsens mening placeras i 27:e lönegraden och således benämnas förste byråingenjör.

Den nuvarande innehavaren av befattningen är extra tjänsteman av klass I i 26:e lönegraden (byråingenjör). Han har fått kvarstå i denna lönegrad, emedan befordran till extra befattning i 27:e lönegraden, med hänsyn till vad Kungl. Maj:t förordnat i brev den 16 december 1932, ej kunnat ske med bibehållande av hans ställning såsom extra tjänsteman av klass I. Såsom av det ovanstående framgår äro de uppgifter, som föreligga för betongspecialisten, av sådan natur, att vattenfallsstyrelsen alltid kommer att behöva dylik specialist, varför en ordinarie befattning bör inrättas för ovan angivna arbetsuppgifter.

Lönenämnden har i utlåtande den 22 december 1936 med hänsyn till den stora och ständigt ökade betydelsen av den ifrågavarande befattningshavarens uppgifter tillstyrkt vattenfallsstyrelsens förslag på denna punkt.

Departements-chefen. Då stadigvarande behov av omförmälda befattning såsom betongspecialist torde förefinnas och då med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalificerade art och den nuvarande befattningshavarens löneställning såsom extra tjänsteman av klass I en lönegradsplacering såsom ordinarie i 27:e lönegraden synes motiverad, anser jag mig böra tillstyrka, att för ändamålet inrättas en ny förste byråingenjörsbefattning.

En ny driftsingenjörsbefattning. Den andra i *vattenfallsstyrelsens* förslag avsedda nya ordinarie befattningen är en förste driftsingenjörsbefattning (27:e lönegraden) vid de norrländska kraftverkens förvaltning. Rörande behovet av denna befattning anför styrelsen följande:

För närvarande finnas vid norrländska kraftverken för den egentliga drifttjänsten samt för de normala underhålls- och utvidgningsarbetena beträffande stationerna en ordinarie driftchef (28:e lönegraden) vid kraftstationen i Porjus samt en extra ordinarie driftsingenjör vid huvudkontoret i Umeå.

Driftchefen i Porjus handhar kraftstationen i Porjus, vattenregleringen i Lule älv samt driften på de från Porjus matade huvudsystemen, d. v. s. kraftledningarna till malmfälten samt till Luleå. Dessutom är han platschef i Porjus, och sköter han de uppgifter av kommunalteknisk och social natur, som sammanhänga med att samhället där uppe till väsentlig grad är en statens vattenfallsverks angelägenhet.

Driftsingenjören i Umeå handhar kraftstationerna i Norrfors och Sillre, kraftledningssystemet Norrfors—Sillre med därtill anslutna distributionsanläggningar samt vattenhushållningen i Umeälven och Sillresjöarna. Dessutom har han hand om de provisoriska kraftanläggningarna vid Stadsforsen och Holaforsen.

Efter den hösten 1936 förestående sammanknytningen av Porjus- och Norrforssystemen komma driftchefen i Porjus och driftsingenjören i Umeå att handhava var sin hälft av det hopkopplade norrländska kraftsystemet. Redan i detta utvecklingsstadium komma driftsingenjörens uppgifter att innebära ökat arbete, ökad omsorg och ökat ansvar för ledningssystemets drift i jämförelse med nuvarande förhållanden.

När i slutet av år 1937 hopkopplingen mellan Norrlandsblocket och Centralblocket kommer till stånd, kommer gränsen med avseende på driftansvaret mellan de båda blocken att ligga vid Lottefors (cirka 45 km söder om Ljusdal), varvid driftsingenjören i Umeå alltså kommer att hava ansvaret för driften på systemet från Älvsby i norr till något söder om Ljusdal. Hans arbetsuppgifter ökas ytterligare genom insättandet under år 1937 av ett andra maskinaggregat i Sillre.

Före utgången av år 1937 kommer det under ifrågavarande driftsingenjör hörande kraftsystemet att omfatta, förutom ovannämnda kraftstationer, jämväl 7 sekundärstationer, nämligen vid Älvsby, Norrfors, Örnsköldsvik, Bollstabruk, Stadsforsen, Ånge och Ljusdal, samt 12 tertiärstationer, varjämte till detsamma äro anslutna 5 tertiärstationer, som tillhöra abonnenter. Beträffande skötseln av de sistnämnda stationerna har driftsingenjören intet direkt ansvar, men det ingår i hans åligganden att hjälpa abonnenterna vid lösandet av tekniska problem, som hava samband med driften.

När Stadsforsens kraftstation om några år tages i drift, bör man inrikta sig på att driftsingenjören i Umeå även övertager ansvaret för denna kraftstation, varvid man dock torde få tänka sig, att någon ingenjör i lägre lönegrad ställes till hans förfogande såsom biträde.

De arbetsuppgifter, som påvila den extra ordinarie driftsingenjören vid Norrländska kraftverkens huvudkontor, äro uppenbarligen av sådan art, att för desamma bör inrättas en ordinarie befattning. Med hänsyn till den ökning i de med ifrågavarande befattning förenade göromål och ansvar, som inträder redan under år 1937, bör densamma enligt vattenfallsstyrelsens mening, i likhet med motsvarande tjänst vid Motala kraftverk, vara en förste driftsingenjörsbefattning i 27:e lönegraden.

Lönenämnden yttrar, att vad vattenfallsstyrelsen anfört syntes nämnden tillfyllestgörande motivera, att den föreslagna åtgärden vidtoges.

Departementschefen.

Även i förevarande fall synas arbetsuppgifterna vara av den bestående natur, att ifrågavarande icke-ordinarie befattning bör utbytas mot en ordinarie tjänst. Vad beträffar den nya befattningens löneställning, har jag inhämtat, att den nuvarande innehavaren av omförmälda icke-ordinarie befattning uppbär lön såsom extra ordinarie tjänsteman i 24:e lönegraden och samtidigt innehar förordnande såsom tjänsteman i 26:e lönegraden. Med hänsyn härtill och då med den föreslagna placeringen i 27:e lönegraden, vilken i själva verket innebär en höjning i lönegrad av nuvarande befattning, i avvaktan på någon tids erfarenhet av de med den nya ordinarie befattningen förenade arbetsuppgifternas omfattning och art torde böra anstå, har jag ansett mig böra föreslå, att befattningen i fråga tills vidare placeras i 26:e lönegraden med benämningen driftsingenjör.

Ändrade grunder för avlöning åt kraftverksdirektörerna. Härefter torde jag få anmäla frågan om ändring i de avlöningsbestämmelser, som gälla för kraftverksdirektörerna vid statens vattenfallsverk, vilket spörsmål var föremål för övervägande år 1934 (proposition nr 122 sid. 45—59 och riksdagens skrivelse nr 114). Beträffande denna fråga må här erinras om följande:

Avlöningsförmånerna för följande befattningshavare vid statens vattenfallsverk, nämligen överdirektören och de fyra kraftverksdirektörerna (vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk samt vid de norrländska kraftverken), äro bestämda efter helt andra grunder än som gälla för någon annan befattningshavare i statens tjänst. Enligt 5 § avlöningsreglementet för kommunikationsverken åtnjuta dessa fem befattningshavare, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid, högst sex år, ett fast årligt arvode, utgörande 10,000 kronor för en var av kraftverksdirektörerna och 10,500 kronor för överdirektören, samt därjämte tantiem. Tantiemen för kraftverksdirektör utgår å nettovinsten vid det kraftverk, han förestår, med 2,500 kronor, därest nämnda vinst icke överstiger 500,000 kronor, samt ytterligare med 0.5 procent av den del av vinsten, som överstiger 500,000 men ej 1,000,000 kronor, med 0.4 procent av den del av vinsten, som överstiger 1,000,000 men ej 1,500,000 kronor, och med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 1,500,000 kronor, allt för år räknat. För överdirektören utgår tantiem jämlikt beslut av 1934 års riksdag å nettovinsten av rörelsen vid samtliga statens kraftverk såsom enhet betraktade med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån densamma icke överstiger 2,000,000 kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger

2,000,000 men ej 4,000,000 kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 4,000,000 kronor, allt för år räknat. Före den 1 juli 1934 utgick tantiem till överdirektören efter förmånligare grunder, nämligen med 0.5 procent för år räknat å nettovinsten av rörelsen vid de statens kraftverk, som under året lämnat överskott.

Kraftverksdirektörerna vid Motala kraftverk och vid de norrländska kraftverken hava hittills endast uppburit garanterad minimitantiem, 2,500 kronor, jämte dyrtidstillägg. Jämlikt beslut av 1934 års riksdag utgår från och med den 1 juli 1934 vid befattningen såsom kraftverksdirektör vid norrländska kraftverken, utöver arvode och tantiem enligt avlöningsreglementet, ett tillfälligt lönetillägg av 3,000 kronor för år räknat. Då kraftverksdirektören vid Motala kraftverk i egenskap av verkställande direktör i Motala ströms kraftaktiebolag, vars aktier förvärvats av staten, åtnjuter ett årligt arvode av 3,000 kronor, uppgå löneförmånerna för dessa två kraftverksdirektörer, frånsett dyrtidstillägg, för närvarande till samma belopp eller 15,500 kronor för år.

För kraftverksdirektörerna vid Trollhätte och Älvkarleby kraftverk uppgingo avlöningsförmånerna, arvode och tantiem men frånsett dyrtidstillägg, under år 1935 till respektive 28,558 kronor och 24,904 kronor. Motsvarande belopp under år 1932 utgjorde respektive 22,766 kronor 68 öre och 20,836 kronor 7 öre. För överdirektören uppgingo motsvarande avlöningsförmåner under år 1932 till 41,504 kronor 58 öre och under år 1935 till 30,881 kronor 12 öre.

Avlöningsbestämmelserna för de tantiemberättigade tjänstemännen vid statens vattenfallsverk upptogos till granskning av *1928 års lönekommitté,* som i sitt den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till nytt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, på anförda skäl föreslog, att tantiemsystemet skulle avskaffas samt att för såväl överdirektören som kraftverksdirektörerna löner skulle fixeras inom ramen för den av kommittén föreslagna allmänna löneplanen. Enligt denna skulle överdirektören placeras i 38:e lönegraden, kraftverksdirektörerna vid Tollhätte och Älvkarleby kraftverk i 34:e lönegraden samt kraftverksdirektörerna vid Motala kraftverk och vid norrländska kraftverken — med stationsort i Umeå — i 32:a lönegraden, varvid dock lön för alla skulle omedelbart utgå enligt den högsta löneklassen inom lönegraden (i dyraste ortsgruppen, V, respektive 21,000, 16,848 och 15,444 kronor). Därjämte föreslogos vissa övergångsbestämmelser för att göra övergången till den nya avlöningsformen mjukare.

I utlåtande häröver den 9 oktober 1930 motsatte sig *vattenfallsstyrelsen* bestämt tantiemsystemets avskaffande samt föreslog vissa ändringar i gällande regler för tantiemberäkningen. I skrivelse den 6 december 1930 framlade vattenfallsstyrelsen närmare utredning och förslag i frågan. Förslaget åsyftade att å ena sidan minska tantiemen och den totala avlöningen för överdirektören samt kraftverksdirektörerna vid Trollhätte och Älvkarleby kraftverk men att, å andra sidan, få tantiembestämmelserna att vid en tidigare tidpunkt bliva effektiva för kraftverksdirektörerna vid Motala kraftverk och vid de norrländska kraftverken samt sålunda få deras totala avlöning förhöjd till den nivå, som av styrelsen befunnits behövlig med hänsyn till deras krävande arbetsuppgifter. För den händelse, mot styrelsens yrkande, tantiemsystemet likväl skulle avskaffas, föreslog vattenfallsstyrelsen i sitt utlåtande den 9 oktober 1930, att lönerna skulle bestämmas för överdirektören till

30,000 kronor samt för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk samt vid de norrländska kraftverken till respektive 21,000, 21,000, 17,000 och 19,000 kronor. De av vattenfallsstyrelsen sålunda föreslagna bägge alternativen voro bland annat grundade dels på att dyrtidstilläggen skulle inarbetas i lönerna enligt 1928 års lönekommittés förslag samt att en förhöjning av pensionsunderlagen med däremot svarande ökning av avgifterna för såväl egen som familjepension skulle äga rum, dels ock på en jämförelse med de lönebelopp, som av lönekommittén föreslagits för vissa andra befattningshavare.

Med anledning av en inom andra kammaren vid 1933 års riksdag väckt motion, nr 406, angående avskaffande av det inom statens vattenfallsverk tillämpade tantiemsystemet anhöll *riksdagen* i skrivelse den 3 maj 1933, nr 175, att Kungl. Maj:t måtte till särskild behandling upptaga 1928 års lönekommittés år 1930 avgivna förslag om ändring av de avlöningsbestämmelser, som gällde för överdirektören och kraftverksdirektörerna vid statens vattenfallsverk, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, som därav kunde föranledas.

I skrivelse den 12 juni 1933 avgav *vattenfallsstyrelsen* utlåtande och förslag i det i riksdagens skrivelse omhandlade ämnet. Efter att hava uttalat sig rörande behovet av ett tantiemsystem vid vattenfallsverket framhöll styrelsen, hurusom det erbjöde synnerligen stora vanskligheter att föreslå en förändring av avlöningsgrunderna för ifrågavarande tjänstemän att genomföras såsom en isolerad åtgärd utan samband med den tilltänkta allmänna löneregleringen för statens tjänstemän. Enligt styrelsens mening vore det lämpligast att genom provisoriska åtgärder tillgodose dels riksdagens önskan om avlöningsminskning för de högst avlönade bland de tantiemberättigade tjänstemännen, dels ock behovet av löneförbättring för dem av dessa tjänstemän, för vilka gällande tantiembestämmelser ej vore effektiva. I sådant syfte föreslog vattenfallsstyrelsen en begränsning av tantiembeloppen sålunda, att maximigränsen för överdirektörens tantiem sattes till 19,000 kronor, varigenom hans totala avlöning skulle utgöra 29,500 kronor jämte dyrtidstillägg. För kraftverksdirektörerna vid Trollhätte och Älvkarleby kraftverk, beträffande vilka styrelsen med hänsyn till att deras förordnanden utlöpte först med 1937 års utgång ifrågasatte behövligheten att omedelbart besluta en provisorisk begränsning av deras tantiem, föreslogs maximigränsen för tantiem till 10,000 kronor, varigenom vars och ens totala avlöning komme att uppgå till högst 20,000 kronor jämte dyrtidstillägg. Slutligen föreslogs ett särskilt lönetillägg av 3,000 kronor vid befattningen såsom kraftverksdirektör vid de norrländska kraftverken, medan någon avlöningsförbättring icke för det dåvarande ansåges erforderlig för kraftverksdirektören vid Motala kraftverk, enär denne såsom verkställande direktör i Motala ströms kraftaktiebolag åtnjöte ett årsarvode av 3,000 kronor.

Lönenämnden avgav utlåtande i ärendet den 9 oktober 1933. Lönenämnden ansåg sig ur skilda synpunkter icke kunna förorda ett omedelbart avskaffande av tantiemsystemet utan fann denna fråga böra anstå och närmare övervägas först i samband med en blivande allmän löneregler ing. I stället ansåg lönenämnden, att i avvaktan på en blivande löneregler ing sådan jämkning i grunderna för tantiemens beräknande, som medförde en lämplig beskärning i den då utgående tantieminkomsten, borde provisoriskt åtvägabringas. Denna provisoriska reglering av löneinkomsterna syntes böra komma till stånd genom sänkning av de i 5 § 2 mom. avlöningsreglementet angivna procentsatserna för tantiemens beräkning. I sådant hänseende föreslogs, att för kraftverksdirektör tantiem skulle beräknas till 0.5 procent å net-

tovinsten, i den mån denna ej överstege 1 miljon kronor, till 0.3 procent av den del av vinsten, som överstege 1 miljon men ej 2 miljoner kronor, samt till 0.1 procent av den del av vinsten, som överstege 2 miljoner kronor, varvid dock tantiem skulle, såsom dittills varit fallet, utgå med lägst 2,500 kronor för år. För överdirektören föreslogs den jämkning i grunderna för tantiemens beräkning, som nu gäller sedan den 1 juli 1934. Slutligen tillstyrktes det särskilda lönetillägget å 3,000 kronor åt kraftverksdirektören vid de norrländska kraftverken.

Vid anmälan av denna fråga i *propositionen nr 122* till 1934 års riksdag anförde departementschefen, att såsom, bland andra, 1928 års lönekommitté framhållit, det principiellt sett syntes mindre lämpligt, att några få statens befattningshavare skulle avlönas enligt grunder — fast lön och tantiem — som helt avveke från vad som gällde för andra statstjänstemän. Ehuru det alltså skulle ligga närmast till hands att ersätta tantiemsystemet med avlöningsgrunder, anslutande sig till de inom statsförvaltningen eljest brukliga, torde emellertid av skäl, som lönenämnden anfört, en omprövning därutinnan böra ske först i samband med en blivande allmän lönereglering.

För det dåvarande syntes övervägandena därför få avse endast en jämkning i grunderna för beräknandet av tantiem i syfte att ernå skälig begränsning därav. Emellertid utlöpte gällande förordnanden för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk först med utgången av år 1937, vadan en ändrad tantiemberäkning icke skulle beträffande dessa befattningshavare bliva tillämplig förrän med ingången av år 1938. Att vid sådant förhållande redan då för dessa befattningar träffa avgöranden om provisoriska åtgärder i förevarande avseende kunde icke vara lämpligt. Skulle icke före nämnda tidpunkt frågan om en allmän reglering hava avgjorts eller stå inför ett omedelbart avgörande, torde tantiemfrågan för kraftverksdirektörerna böra föreläggas 1937 års riksdag. De förändringar i förevarande avseende, som omedelbart torde böra genomföras, skulle således avse allenast överdirektörsbefattningen, för vars innehavare löpande förordnande utginge med 1934 års slut.

Beträffande överdirektörsbefattningen förordade alltså departementschefen såsom provisorium i avvaktan på en blivande allmän lönereglering omläggning av grunderna för tantiemens beräknande i enlighet med lönenämndens förslag, samt anförde, att därest de sålunda förordade grunderna varit gällande år 1932, överdirektörens inkomst av arvode och tantiem, frånsett dyrtidstillägg, skulle under nämnda år hava uppgått till (10,500 + 17,100) 27,600 kronor i stället för uppburna 41,504 kronor. Vidare tillstyrkte departementschefen det föreslagna tillfälliga lönetillägget å 3,000 kronor vid kraftverksdirektörsbefattningen vid de norrländska kraftverken.

Kungl. Maj:ts i enlighet härmed framställda förslag blevo av *riksdagen* bifallna (skrivelse nr 114).

I sin skrivelse den 30 november 1936 har *vattenfallsstyrelsen* erinrat, att gällande förordnanden för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby

och Motala kraftverk utlöpte med utgången av år 1937, varför förslag till provisorisk jämkning av grunderna för beräknande av kraftverksdirektörernas tantiem, i avvaktan på en blivande allmän lönereglering, torde böra föreläggas 1937 års riksdag. Dylikt förslag hade den 9 oktober 1933 avgivits av kommunikationsverkens lönenämnd.

Därjämte har vattenfallsstyrelsen meddelat, att enligt de av lönenämnden föreslagna grunderna tantiemen för år 1935 skulle hava utgjort för direktören vid Trollhätte kraftverk 11,353 kronor mot 18,558 kronor enligt nuvarande grunder och för direktören vid Älvkarleby kraftverk 10,135 kronor mot 14,904 kronor enligt nuvarade grunder. För direktörerna vid Motala kraftverk och norrländska kraftverken vore tantiemen i båda fallen lika med minimitantiemen 2,500 kronor.

Lönenämnden har anfört, att enär vattenfallsstyrelsens förevarande framställning syntes förutsätta, att tantiemen för kraftverksdirektörerna skulle bestämmas i enlighet med de av nämnden den 9 oktober 1933 föreslagna grunderna, nämnden finge förorda, att förslag om ändring av grunderna för beräknandet av kraftverksdirektörernas tantiem i anslutning till nämndens berörda förslag förelades 1937 års riksdag.

Departementschefen.

Såsom vattenfallsstyrelsen erinrat, utlöpa gällande förordnanden för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk med utgången av innevarande år. Enär emellertid den löneutredning, som bedrives av 1936 års lönekommitté, ännu ej slutförts och alltså frågan om en allmän lönereglering icke nu kan avgöras, torde spörsmålet om kraftverksdirektörernas avlöningsförmåner böra underställas nu pågående riksdag. Då jag beträffande lämpligheten av tantiemsystem över huvud för statens befattningshavare ansluter mig till den principiella ståndpunkt därutinnan, som i förenämnda proposition nr 122 till 1934 års riksdag intogs av dåvarande departementschefen, vill jag alltså förorda, att såsom provisorium i avvaktan på berörda löneutredning en reglering av grunderna för beräkning av tantiem åt kraftverksdirektörerna nu genomföres, varigenom en skälig begränsning därav skulle ernås. I sådant hänseende vill jag, i anslutning till vad som år 1934 skedde i fråga om överdirektörens tantiem, förorda lönenämndens den 9 oktober 1933 avgivna förslag och alltså föreslå, att kraftverksdirektör skall årligen, utöver arvodet, äga uppbära tantiem å nettovinsten av rörelsen vid det kraftverk, han förestår, med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån denna ej överstiger 1 miljon kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 1 miljon men ej 2 miljoner kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 2 miljoner kronor, dock att tantiem skall utgå med minst 2,500 kronor för år. Därest dessa grunder varit gällande år 1935, skulle kraftverksdirektörernas vid Trollhätte och Älvkarleby kraftverk inkomster av arvode och tantiem, frånsett dyrtidstillägg, under nämnda år hava uppgått till (10,000 + 11,353) 21,353 kronor respektive

(10,000 + 10,135) 20,135 kronor i stället för uppburna 28,558 respektive 24,904 kronor.

Då den föreslagna ändringen i bestämmelserna om tantiem åt kraftverksdirektör torde böra träda i kraft den 1 juli 1937 men gällande förordnanden för kraftverksdirektörerna vid Trollhätte, Älvkarleby och Motala kraftverk, såsom förut nämnts, utlöpa först med innevarande års utgång, synes böra övergångsvis stadgas, att beträffande nuvarande innehavare av dessa tre befattningar skola tillämpas gällande bestämmelser, så länge deras innehavande förordnanden vara. Vid meddelande av nya förordnanden å sagda tre befattningar torde böra föreskrivas skyldighet för den förordnade att underkasta sig de ändrade avlöningsbestämmelser, som må varda stadgade beträffande ifrågavarande befattningar. Så har redan skett vid meddelande av nu gällande förordnanden å överdirektörsbefattningen och befattningen såsom kraftverksdirektör vid de norrländska kraftverken, vilka förordnanden avse en tid av sex år, räknat från och med den 1 januari 1935 respektive den 1 juli 1934.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle 5 § 2 mom., andra stycket, avlöningsreglementet erhålla ändrad lydelse i syfte att begränsa tantiemen för kraftverksdirektörerna vid statens vattenfallsverk. Vidare skulle vid nämnda verk antalet av följande ordinarie befattningar ökas, nämligen förste byråingenjörstjänsterna från 8 till 9 samt driftsingenjörstjänsterna från 1 till 2.

Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställan.

De av mig i det föregående förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid kommunikationsverken synas lämpligen böra genomföras den 1 juli 1937.

Av vad förut påpekats framgår, att ett bifall till de förordade förslagen föranleder vissa ändringar i avlöningsreglementet för kommunikationsverken samt den vid reglementet fogade tjänsteförteckningen. Enligt av riksdagen förut lämnat bemyndigande äger emellertid Kungl. Maj:t att i reglementet och tjänsteförteckningen vidtaga de ändringar, som föranledas av de beslut, riksdagen i förevarande hänseende kan komma att fatta.

I det föregående har jag i olika sammanhang förordat vissa övergångsanordningar. På grund härav torde böra utverkas riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kunna erfordras för genomförande av de föreslagna ändringarna.

På grund av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

1:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1937,

att 5 § 2 mom. och 37 § avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skola hava ändrad lydelse på sätt av det följande framgår:

5 §.

2. Överdirektör vid — — — år räknat.

Kraftverksdirektör äger, likaledes utöver arvodet, uppbära tantiem å nettovinsten av rörelsen vid det kraftverk, han förestår, med 0.5 procent av nämnda vinst, i den mån densamma icke överstiger 1,000,000 kronor, med 0.3 procent av den del av vinsten, som överstiger 1,000,000 men ej 2,000,000 kronor, samt med 0.1 procent av den del av vinsten, som överstiger 2,000,000 kronor, allt för år räknat; dock att tantiem skall utgå med minst 2,500 kronor för år.

Närmare bestämmelser — — — av året.

37 §.

Till rikstelefonist, landstelefonist och lokaltelefonist, som förordnats såsom *föreståndare för växelstation,* kan utgå särskilt *arvode* med högst 360 kronor för år;

att i den vid berörda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skall vid statens järnvägar i 26:e lönegraden upptagas befattningen förste aktuarie;

samt att ur samma tjänsteförteckning skall vid statens järnvägar ur 22:a lönegraden utgå befattningen förrådsförvaltare;

2:o) fastställa antalet av följande befattningar på sätt nedan angives, nämligen:

a) *från och med den 1 juli 1937:*

vid postverket:

postmästare av klass 1 B 39
sekreterare i 24:e lönegraden 4;

vid telegrafverket:

förste kontrollör 22
radiokommissarie 3
linjeingenjör 26;

vid statens järnvägar:

aktuarie 3
notarie 13
förste aktuarie 1;

vid statens vattenfallsverk:

driftsingenjör 2
förste byråingenjör 9;

b) *från och med den 1 januari 1938:*

vid statens järnvägar:

notarie 14;

samt

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sigrid Linders.

Innehållsförteckning.

Sid.

Inledning 1

Postverket 2

En ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden å generalpoststyrelsens första byrå m. m. s. 2. En ny postmästartjänst av klass 1 B s. 10. Fråga om inrättande av vissa nya befattningar vid postverket s. 11. Sammanfattning s. 12.

Telegrafverket 13

Ändrad lydelse av 37 § avlöningsreglementet s. 13. En ny linjeingenjörsbefattning s. 16. Fråga om inrättande av vissa nya befattningar vid telegrafverket m. m. s. 17. Sammanfattning s. 19.

Statens järnvägar 19

Inrättande av en förste aktuariebefattning (26:e lönegraden) s. 19. En ny notariebefattning s. 22. Indragning av befattningen förrådsförvaltare s. 26. Fråga om inrättande av två nya överinspektorsbefattningar s. 27. Fråga om inrättande av sju nya baninspektorsbefattningar s. 28. Fråga om inrättande av två nya byråassistentbefattningar (21:a lönegraden) s. 29. Fråga om inrättande av en ny sekreterarbefattning i 24:e lönegraden och tre nya expeditionsföreståndarbefattningar i 21:a lönegraden s. 30. Fråga om inrättande av nya befattningar i 20:e och 24:e löngraderna m. m. s. 31. Sammanfattning s. 35.

Statens vattenfallsverk 35

Inledning s. 35. En ny förste byråingenjörsbefattning s. 37. En ny driftsingenjörsbefattning s. 38. Ändrade grunder för avlöning åt kraftverksdirektörerna s. 39. Sammanfattning s. 44.

Övergångsanordningar m. m. Departementschefens hemställan 44